

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ»

Студентки 2 курсу, 3м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік,
оподаткування та оцінювання
в бізнесі»

Федотової Ольги
Ігорівни

Науковий керівник
доктор економічних наук,
професор

Сопко Валерія
Василівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем,

Кафедра обліку та оподаткування

Ступінь вищої освіти «магістр»

Спеціальність «Облік і оподаткування», Спеціалізація «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»

Затверджую

Зав. кафедри _____ Фоміна О.В.

« _____ » _____ 201_ р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентці

Федотова Ольга Ігорівна

Тема випускної кваліфікаційної роботи:

«Облік та оподаткування операцій з вибуття основних засобів»

Затверджена наказом ректора від 18.01.2019 р. № 139.

2. Строк здачі студентом закінченої роботи _____ 2019р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою роботи є дослідження теоретико-методичних основ та розробка практичних рекомендацій щодо обліку та оподаткування операцій з вибуття основних засобів.

Об'єктом дослідження є процес обліку та оподаткування операцій з вибуття основних засобів.

Предметом дослідження є теоретико-методичні, організаційні та практичні питання обліку та оподаткування операцій з вибуття основних засобів.

4. Перелік графічного матеріалу рисунки, таблиці, схеми, графіки.

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи обліку та оподаткування операцій з вибуття основних засобів

1.1. Особливості визнання основних засобів в цілях бухгалтерського обліку та оподаткування

1.2. Концептуальні засади обліку та оподаткування вибуття основних засобів

Висновки за розділом 1

Розділ 2. Сучасний стан обліку та оподаткування вибуття основних засобів на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг»

2.1. Фінансовий облік вибуття основних засобів

2.2. Оподаткування операцій з вибуття основних засобів

2.3. Управлінський облік операцій з вибуття основних засобів

Висновки за розділом 2

Розділ 3. Удосконалення обліку вибуття основних засобів на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг»

3.1. Напрями та заходи удосконалення обліку вибуття основних засобів

3.2. Автоматизація обліку вибуття основних засобів

Висновки за розділом 3

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

6. Календарний план виконання роботи

Етапи роботи	Строки подання
Наукова стаття	12.09.2019
1 розділ	28.06.2019
2 розділ	06.09.2019
Попередній розгляд двох розділів	25.09.2019
3 розділ	25.10.2019
Попередній захист роботи	12.11.2019
Подання завершеної роботи на кафедрі	15.11.2019

7. Дата видачі завдання 19.01.2019 р.

8. Керівник випускної кваліфікаційної роботи

Сопко В.В.
(підпис)

9. Гарант освітньо-професійної програми

Бенько М.М.
(підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ **Федотова О.І.**
(підпис)

11. Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи

Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____
(підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки Федотової Ольги Ігорівни може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньо-професійної програми _____ **Бенько М.М.**
(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____ **Фоміна О.В.**
(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 201_ р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	5
1.1. Особливості визнання основних засобів в цілях бухгалтерського обліку та оподаткування.....	5
1.2. Концептуальні засади обліку та оподаткування вибуття основних засобів.....	11
Висновки за розділом 1.....	17
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ЮРИДИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНА ФІРМА «ЗЕМБУДКОНСАЛТИНГ».....	18
2.1. Фінансовий облік вибуття основних засобів.....	18
2.2. Оподаткування операцій з вибуття основних засобів.....	22
2.3. Управлінський облік операцій з вибуття основних засобів.....	24
Висновки за розділом 2.....	28
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ЮРИДИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНА ФІРМА «ЗЕМБУДКОНСАЛТИНГ».....	29
3.1. Напрями та заходи удосконалення обліку вибуття основних засобів.....	29
3.2. Автоматизація обліку вибуття основних засобів.....	37
Висновки за розділом 3.....	46
ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТКИ.....	60

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку економіки відбувається процес трансформації системи управління як підприємств в цілому, так і основних засобів зокрема. Все це потребує розробки нових підходів до організації та методики бухгалтерського обліку. Вивчення теоретичних положень, опублікованих праць та діючої практики діяльності досліджуваних підприємств свідчить про те, що облік вибуття основних засобів ще більше ускладнився та існує ряд проблем, які негативно впливають на процес управління виробництвом та знижують ефективність використання основних засобів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Великий внесок в розробку теоретичних основ та методологічних підходів до проблеми обліку вибуття основних засобів зробили такі провідні вчені, як Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Дерій В.А., Войнаренко М.П., Кузьмінський А.М., Лінник В.Г., Пушкар М.С. та інші. Проте, трансформаційні процеси, які відбуваються в економіці країни, потребують подальшого дослідження та удосконалення практичних та методичних засад організації обліку вибуття основних засобів підприємства.

Мета роботи - вивчення, систематизація і обґрунтування теоретичних і практичних аспектів обліку вибуття основних засобів, розробка рекомендацій даних аспектів та виявлення шляхів їх подальшого вдосконалення. Для досягнення поставленої мети в роботі були поставлені наступні завдання:

- розглянути теоретичні основи обліку та оподаткування операцій з вибуття основних засобів;
- дослідити фінансовий облік вибуття основних засобів;
- розглянути особливості оподаткування операцій з вибуття основних засобів;
- проаналізувати управлінський облік операцій з вибуття основних засобів;

- запропонувати шляхи удосконалення обліку вибуття основних засобів на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг».

Об'єктом дослідження є система обліку ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних і методичних засад з обліку вибуття основних засобів підприємства.

Методи дослідження. В роботі використовувалися загальнонаукові (спостереження, порівняння, формалізація, аналіз і синтез, індукція та дедукція) та специфічні методи дослідження. За допомогою історичного методу досліджено походження, формування та розвиток категорії основні засоби у системі обліку. Документальне оформлення операцій з основними засобами розглянуто за допомогою системного вивчення господарських процесів. Результати досліджень зображенні з використанням схематичних та графічних методів.

Апробація наукових досліджень. За результатами дослідження опубліковано статтю у збірнику КНТЕУ наукових статей студентів «Облік і оподаткування» на тему «Облік оподаткування операцій з вибуття основних засобів».

Інформаційною базою роботи стали законодавчі акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених із питань обліку, нормативно-правові документи з питань обліку основних засобів, матеріали науково-практичних конференцій, дані обліку і звітності ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг».

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування наданих пропозицій щодо вдосконалення обліку вибуття основних засобів у практиці ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг».

Структура та обсяг дослідження. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел з 105 позицій і додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Особливості визнання основних засобів в цілях бухгалтерського обліку та оподаткування

Для комплексного та глибокого дослідження особливостей визнання основних засобів в цілях бухгалтерського обліку та оподаткування з'ясуємо, в першу чергу, сутність основних засобів.

Систематизацію поглядів дослідників щодо сутності поняття “основні засоби” наведено в додатку А.

Отже, варто зауважити, що в економічній літературі, під основними засобами розуміють ресурси, які контролюються підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому, також які мають фізичну природу та є матеріальними об'єктами, яким може бути встановлена їхня вартість, і мають строк корисного використання більше одного року (або операційного циклу, якщо він більше за рік) [4, с. 102].

Підходи до трактування сутності основних засобів в українському законодавстві та за Міжнародними стандартами фінансової звітності (IAS) 16 “Основні засоби” представлені в табл. 1.1.

Згідно із п. 4 П(С)БО 7 «Основні засоби», «основні засоби – матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)».

Таблиця 1.1

Підходи до трактування поняття “основні засоби” згідно правового регулювання

№ з/п	Нормативний документ	Визначення
1	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби” [78]	<p>Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).</p> <p>Об’єкт основних засобів – це: закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з’єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс - певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством.</p>
2	Податковий кодекс України [74]	<p>Матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин, наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 6000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 гривень і поступово зменшується у зв’язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік) [5].</p>
3	Міжнародний стандарт фінансової звітності (IAS) 16 “Основні засоби” [61]	<p>Основні засоби – матеріальні об’єкти, які:</p> <p>а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей;</p> <p>б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду</p>

Джерело: систематизовано автором

У доповнення до цього п. 6 П(С)БО 7 визначає, що об'єкт основних засобів визнається активом, якщо є ймовірність того, що підприємство/установа отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та його вартість може бути достовірно визначена [78].

Окрім того, тут варто згадати ще одну умову для визнання в бухгалтерському обліку основних засобів, а саме підконтрольність. Адже згідно з п. 3 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», активи – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання котрих, як очікується, приведе до отримання економічних вигід у майбутньому [79].

Так, підприємство може контролювати актив лише в разі володіння правами на отримання майбутніх економічних вигод від його використання та здатності обмежувати доступ інших суб'єктів господарювання до таких економічних благ. Як правило, контроль супроводжується наявністю права власності.

Отже, із зазначених норм маємо такі критерії для визнання основних засобів, як:

- контрольованість;
- матеріальність;
- строк корисного використання (експлуатації) понад рік або операційного циклу, якщо він довший за рік;
- отримання в майбутньому економічних вигод від використання такого активу;
- можливість достовірної оцінки;
- призначення – використання в процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій.

Додатково слід виділити й критерій малоцінності. Так, у п. 5.2 П(С)БО 7 зазначено: підприємства можуть самостійно встановлювати вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних

активів. Опосередковано на це вказують п. 2.1 й абз. 1 п. 2.6 р. II Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства, затверджених наказом Мінфіну України від 27.06.2013 р. № 635 [78].

Таким чином, підприємства самостійно встановлюють критерій малоцінності. І всі активи, вартість яких нижче цього критерію та які використовуються довше одного року, у бухобліку потрапляють до лав МНМА. Своєю чергою, ті активи, які використовуються більш ніж рік і вартість яких вище критерію малоцінності, у бухобліку визнаються ОЗ.

Таку вартісну планку для цілей бухобліку підприємство встановлює зазвичай у наказі про облікову політику (див. лист Мінфіну України від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793). У цьому роз'ясненні зазначено, що повноваження власника (власників) підприємства встановлювати облікову політику реалізується через визначення в розпорядчому документі переліку методів оцінки, обліку та процедур, щодо яких нормативно-методична база передбачає більш ніж один їх варіант.

Відповідно до п. 7 П(С)БО 7, одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів.

Об'єкт основних засобів – це:

- закінчений пристрій з усіма пристосуваннями та приладдям до нього;
- конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій;
- відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового чи різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу лише в складі комплексу, а не самостійно;
- інший актив, який відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством/установою [78].

Згідно з пп. 14.1.138 ПКУ, «основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім

вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 6000 грн, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 грн і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких із дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)» [74].

Виділимо головні характеристики податкового визначення основних засобів та порівняємо їх із характеристиками основних засобів в бухгалтерському обліку.

1. Матеріальність. У податковому законодавстві основними засобами можуть вважатися тільки матеріальні активи. У бухобліку до основних засобів можуть потрапити також лише матеріальні активи. Тож із цим жодних непорозумінь бути не повинно.

2. Очікуваний строк корисного використання (експлуатації). Тобто, за очікуваннями управлінського персоналу, строк його корисного використання з дати введення в експлуатацію повинен перевищувати рік (або операційний цикл, якщо він триваліший за рік). У цьому аспекті податкове визначення основних засобів співпадає із бухобліковим.

3. Господарська діяльна спрямованість активів. З необоротних матеріальних активів до податкових основних засобів можуть потрапити лише ті, які підприємство планує використовувати у власній господарській діяльності. Останньою вважають діяльність особи, що пов'язана з виробництвом (виготовленням) і/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг і спрямована на отримання доходу та проводиться такою особою самостійно й/або через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь першої особи, зокрема, за договорами комісії, доручення й агентськими договорами (пп. 14.1.36 ПКУ) [74].

4. Вартість об'єкта перевищує 6000 грн. Для того щоб потрапити до податкових ОЗ, вартість придбаного чи створеного необоротного матеріального активу має перевищувати 6000 грн. Звісно, йдеться не про якусь абстрактну вартість (цінність) об'єкта для власника, а про його первісну вартість. Тобто зі згаданим критерієм треба порівнювати всю суму витрат, котрі формують первісну вартість об'єкта невиробничих основних засобів.

У разі, якщо матеріальний актив відповідає всім переліченим вище критеріям, окрім вартісного (його первісна вартість не перевищує 6000 грн), підприємство має справу не з податковими невиробничими основними засобами, а з МНМА. З погляду класифікації необоротних активів, наведеної в ПКУ, це інший необоротний матеріальний актив (пп.138.3.4 ПКУ) [74].

Дещо інакший підхід до цього питання демонструє міжнародна практика. Так, за визначенням із § 6 МСБО 16 «Основні засоби» до невиробничих основних засобів потрапляють лише необоротні матеріальні активи, які «утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей» [61]. Отже, не знайшлося місця для соціально-культурної функції. Тому, якщо матеріальний об'єкт придбано саме для цього, його, по суті, не можна відобразити в МСФЗ-звітності серед невиробничих основних засобів. У разі ж, якщо підприємство може продемонструвати ймовірність надходження майбутніх економічних вигод від такого об'єкта, його доведеться визнати в складі необоротних активів.

Порівнюючи дефініції представлені в П(С)БО та міжнародних стандартах можна зробити висновок про їх подібність, яка зумовлена тим, що при написанні українських стандартів бухгалтерського обліку міжнародні стандарти використовувались як основа.

Важливе значення для визнання основних засобів в цілях бухгалтерського обліку та оподаткування належить класифікації основних засобів.

Проблема коректного обліку основних засобів відзначається тим, що головною складовою її вирішення для застосування в управлінні підприємством є науково обґрунтована класифікація за найважливішими економічними і

технічними ознаками. Для полегшення ведення бухгалтерського обліку основних засобів та інших необоротних активів вони поділяються на окремі групи. Основні засоби можна класифікувати за базовими ознаками, які наведено в додатку Б. [4, с. 103].

Окремі об'єкти основних засобів відрізняються за технічними характеристиками, способом використання та призначенням. За названими ознаками вони поділяються на 10 груп, визначених Планом рахунків, і обліковуються на рахунку 10 «Основні засоби», а ті, що не знайшли відображення на рахунку 10, відносяться до рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи».

За функціональним призначенням основні засоби поділяються на виробничі та невиробничі. За правом власності основні засоби поділяють на власні, за якими підприємство має право на володіння і розпорядження, внесені в статутний капітал, придбані за кошти, одержані безкоштовно у користування без вимоги повернення та орендовані, по відношенню до яких підприємство має лише право користування.

За рівнем використання основні засоби поділяються на діючі, що безпосередньо зайняті в діяльності підприємства та недіючі, що знаходяться на ремонті або по технічним причинам не можуть використовуватися у діяльності підприємства.

1.2. Концептуальні засади обліку та оподаткування вибуття основних засобів

Кінцевою стадією руху основних засобів є їх вибуття. Щодо поняття “вибуття основних засобів”, то більшість авторів дане поняття трактують як списання основних засобів внаслідок продажу, ліквідації, надзвичайних ситуацій та інших причин (Додаток В).

Як видно з таблиці, науковці описують вибуття основних засобів переважно як списання основних засобів у зв'язку з певними причинами.

Згідно п. 33 П(С)БО 7 об'єкт основних засобів вилучається з активів (списується з балансу) у разі його вибуття наслідок:

- продажу;
- безоплатної передачі;
- невідповідності критеріям визнання активом [78].

Фінансовий результат від вибуття основних засобів, незалежно від причини вибуття, визначається п. 34 П(С)БО 7 за правилом: вирахування з доходу від вибуття основних засобів їх залишкової вартості, непрямих податків і видатків, що пов'язані з вибуттям. Шляхи вибуття відображені у П(С)БО дуже стисло. В літературі виділяють наступні шляхи вибуття основних засобів: продаж, безоплатна передача, списання через моральний і фізичний знос, ліквідація в результаті аварії, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій, передача у вигляді вкладу в статутний капітал інших підприємств (Додаток Г).

Більшість авторів у своїх працях сходиться на тому, що шляхи вибуття основних засобів за своєю методикою можна об'єднати у групи списання (ліквідації) та групи передача фізичним чи юридичним особам. До групи списання основних засобів можна віднести наступні канали вибуття: ліквідація у зв'язку з непридатністю, списання внаслідок морального чи фізичного зносу, знищення внаслідок надзвичайних подій, невідповідність критеріям визнання активом.

В свою чергу, до групи передачі іншим особам (фізичним чи юридичним) можна віднести безоплатну передачу, повернення засновнику або правонаступнику, обмін на неподібні та подібні активи, продаж (реалізацію), внесок до статутного капіталу іншого підприємства (Додаток Д).

Зінкевич О.В пропонує розглядати шляхи вибуття основних засобів з підприємства з точки зору отримання економічних вигод:

- операції, що передбачають отримання економічних вигод;
- операції, що передбачають втрати від їх здійснення;
- операції, що передбачають призупинення надходження економічних вигод [48, с. 105].

Передача основних засобів іншим фізичним або юридичним особам передбачає дії, що призводять або до отримання економічних вигод (продаж за грошові кошти, передача у фінансову оренду, внесок до статутного капіталу іншого підприємства), або до понесення витрат, пов'язаних з вибуттям активів (безоплатна передача, виявлена нестача в результаті проведення інвентаризації, списання у зв'язку з невідповідністю визнання активами тощо).

Списання (ліквідація) основних засобів включає операції, що призводять до понесення витрат, пов'язаних з вибуттям (хоча певні операції одночасно можуть супроводжуватися отриманням певних вигод, наприклад, оприбуткування матеріальних цінностей, отриманих в результаті ліквідації об'єкта, або отримання інших активів в результаті здійснення операцій обміну).

Вилучення основних засобів з господарського процесу включає операції, що відображають вилучення об'єктів засновниками (результатом є зменшення величини власного капіталу підприємства) або тимчасове вилучення у зв'язку з припиненням випуску продукції, виконання робіт, надання послуг, що здійснювалося з допомогою таких засобів чи у зв'язку з необхідністю здійснення поліпшення об'єктів, яке потребує тривалого часу (капітальний ремонт, реконструкція тощо).

Процес формування необхідної облікової інформації взагалі, та основних засобів зокрема, проходить кілька етапів: первинне спостереження, узагальнення та представлення звітних даних. Першим і найважливішим моментом в обліку вибуття основних засобів є документальне оформлення операцій з ними. Типові форми первинних носіїв інформації з обліку вибуття основних засобів унаочнено додатку Е.

Процес документального оформлення вибуття основних засобів має бути чітким та структурованим. При цьому підприємства повинні дотримуватись логічності та послідовності здійснюваних операцій. Основні засоби, оформлені відповідними первинними документами, піддаються відображенню в облікових регістрах та формах звітності.

Вибуття основних засобів відбивається у графі 4 розділу 1 Журналу 4 у

наслідку їх продажу, безоплатної передачі, неможливості отримання підприємством надалі економічних вигід від їх використання або невідповідності критеріям визнання активом.

З метою дослідження концептуальних підходів бухгалтерського обліку основних засобів, вважаємо за потрібне вирізнити основні типові операції вибуття основних засобів: продаж, безоплатна передача, обмін, списання внаслідок морального і фізичного зносу.

Критерії визнання активів, утримуваних для продажу, згідно П(С)БО 27 наступні: передбачається здобути економічні вигоди від їх продажу, а не від використання за призначенням; готові до продажу в їх теперішньому стані; продаж, як очікується, буде завершено протягом року з дати визнання їх такими, що утримуються для продажу; умови їх продажу виправдують звичайні умови продажу для подібних активів; здійснюється активна їх пропозиція на ринку за ціною, що збігається з справедливою вартістю [77]. У випадку, якщо актив вдовольняє дані умови, об'єкт основних засобів переводиться до складу оборотних активів записом Д286 "Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу" та К10 "Основні засоби", 11 "Інші необоротні матеріальні активи", 15 "Капітальні інвестиції". Сума зносу переведеного об'єкта основних засобів списується Д 13 "Знос (амортизація) необоротних активів" К 10 "Основні засоби".

Коли на дату балансу чиста вартість реалізації основного засобу, утримуваного для продажу, буде меншою за його балансову вартість, то різницю списують до складу інших операційних витрат звітного періоду. Для цього використовують субрахунок 946 "Втрати від знецінення запасів". Якщо в майбутньому чиста вартість реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу, що раніше було уцінено, збільшується, доходи від подальшого збільшення чистої вартості реалізації визнають у сумі, не більшій ніж визнані витрати від їх попередніх уцінок з врахуванням попередньо визнаних витрат від зменшення корисності згідно з П(С)БО 28 "Зменшення корисності активів". Визнаний дохід відображають за кредитом субрахунку 719 "Інші доходи від

операційної діяльності”.

Зобов'язання, прямо пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу, обліковуються на субрахунку 680 “Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утриманими для продажу”. Дохід від реалізації основних засобів, що утримуються для продажу, відображається за кредитом субрахунку 712 “Дохід від реалізації інших оборотних активів”. При цьому балансова вартість реалізованих активів списується у дебет субрахунку 943 “Собівартість реалізованих виробничих запасів”.

У балансі підприємства для таких активів підготовлено окремий рядок 1200. Крім того, інформацію про основні засоби, утримувані для продажу, відображають у Примітках до річної фінансової звітності. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу, фіксуються у вписаному рядку 1700 ф. № 1 “Звіту про фінансовий стан”. Дохід від реалізації основних засобів, утримуваних для продажу, записують у рядок 2120 Звіту про сукупний дохід (ф. № 2), а їх собівартість – у рядок 2180.

Згідно Податкового кодексу операція з продажу основного засобу сповна відповідає дефініції “постачання товарів”, тому буде об'єктом оподаткування ПДВ. Податкові зобов'язання при продажі основних засобів визначають за правилом першої події [74].

У ході продажу основні засоби переводять зі складу необоротних активів в оборотні. Облік необоротних активів і груп вибуття, утримуваних для продажу, ведеться на субрахунку 286 “Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу”.

При безоплатній передачі основних засобів у бухгалтерському обліку підприємства, згідно з П(С)БО 7 “Основні засоби” [78], об'єкт основних засобів вилучається з активів. Витрати, пов'язані з такою операцією відображаються на субрахунку 976 “Списання необоротних активів”. Сума нарахованого зносу щодо безоплатно наданих основних засобів відбивається за Д 131 “Знос

основних засобів” у кореспонденції з К 10 “Основні засоби”.

Результати вибуття основних засобів відображаються в рядку 2270 ф. № 2 “Звіт про сукупний дохід” та графах 8 і 9 розділу 2 ф. № 5 “Примітки до річної фінансової звітності”.

Облік вибуття основних засобів в результаті обміну на подібні та неподібні активи мають деякі специфічні риси.

Передача об’єкту основних засобів за договором обміну на подібний об’єкт в обліку відображається за Д 361 “Розрахунки з вітчизняними покупцями” або 362 “Розрахунки з іноземними покупцями” рахунку 36 “Розрахунки з покупцями та замовниками” та К 10 “Основні засоби”. Проводкою Д 131 “Знос основних засобів” К 10 “Основні засоби” списується з балансу сума зносу переданого об’єкту та нараховуються податкові зобов’язання з ПДВ (Д 361, К 641). Наступним кроком є оприбуткування подібного об’єкту основних засобів, що надійшов в обмін на переданий проводкою Д 10 К 631, та нарахування податкового кредиту (Д 641 К 631).

Дані операцій з обміну основних засобів на неподібні активи фіксуються в рядку 2240 та 2270 відповідно ф. № 2 “Звіт про сукупний дохід”, рядку 190 ф. № 3 “Звіт про рух грошових коштів”, графах 8 та 9 розділу 2 ф. № 5 “Примітки до річної фінансової звітності”.

Якщо основні засоби морально та фізично зношені й немає сенсу їх далі утримувати на балансі, підприємство може прийняти рішення про їх списання.

Вартість списаних внаслідок фізичного або морального зносу основних засобів і витрати на ліквідацію акумулюються на рахунку 976 “Списання необоротних активів”, також відображається ПДВ на залишкову вартість списаного об’єкта виробничого призначення, якщо він не повністю амортизований. Доходи, отримані при ліквідації основних засобів, узагальнюються на рахунку 746 “Інші доходи від звичайної діяльності”. У звітності такі факти відображаються в рядку 1101 “Звіту про фінансовий стан”, рядку 2240, 2270 ф. № 2 “Звіт про сукупний дохід”, та графах 8, 9 ф. № 5 “Примітки до річної фінансової звітності”.

Висновки за розділом 1

Отже, узагальнюючи результати теоретичного дослідження нами зроблено ряд висновків:

1. Встановлено, що основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

2. Ми дійшли висновку, що основними критеріями для визнання основних засобів є: контрольованість; матеріальність; строк корисного використання (експлуатації) понад рік або операційного циклу, якщо він довший за рік; отримання в майбутньому економічних вигод від використання такого активу; можливість достовірної оцінки; призначення – використання в процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій.

3. Щодо поняття “вибуття основних засобів”, то більшість авторів дане поняття трактують як списання основних засобів внаслідок продажу, ліквідації, надзвичайних ситуацій та інших причин. В літературі виділяють наступні шляхи вибуття основних засобів: продаж, безоплатна передача, списання через моральний і фізичний знос, ліквідація в результаті аварії, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій, передача у вигляді вкладу в статутний капітал інших підприємств.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ЮРИДИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНА ФІРМА «ЗЕМБУДКОНСАЛТИНГ»

2.1. Фінансовий облік вибуття основних засобів

Основні засоби списуються з балансу ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» уразі їх вибуття або коли активи перестають відповідати критеріям визнання активу.

Списання з балансу ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» об'єктів основних засобів, що ліквідуються, здійснюється згідно з Інструкцією про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 (із змінами і доповненнями від 05.01.2018 р.) та Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби".

Для визначення непридатності об'єктів основних засобів до подальшого використання, неможливості або неефективності відновлення, а також для оформлення документації на списання вказаних об'єктів ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» наказом керівника створюється постійно діюча комісія, до складу якої входять відповідні посадові особи, в тому числі головний бухгалтер (бухгалтер) і особи, на яких покладено відповідальність за збереження основних засобів. Для участі в роботі комісії можуть запрошуватися представники відповідних інспекцій.

Вибуття основних засобів з ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» оформляється «Актом на списання основних засобів» (ф. № 03-3), у якому вказується причина вибуття, первинна вартість об'єкта, що вибуває, сума нарахованого зносу, залишкова вартість, витрати, пов'язані з вибуттям, (реалізацією, ліквідацією), а також сума одержаного доходу.

Для узагальнення інформації про наявність та рух основних засобів, нарахування зносу та для відображення капітальних інвестицій на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» призначений Журнал 4, який складається з двох розділів:

- розділ I "Облік основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів та зносу необоротних активів" (за кредитом рахунків 10, 11, 12, 13, 19);
- розділ II "Облік капітальних та фінансових інвестицій та інших необоротних активів" (за кредитом рахунків 14, 15, 18, 35).

Записи у Журнал 4 здійснюються на підставі первинних та зведених облікових документів:

- акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів;
- акт списання основних засобів;
- розрахунок амортизації тощо.

У першому розділі Журналу 4 відображається:

- вибуття основних засобів внаслідок їх продажу, безоплатної передачі, невідповідності критеріям визнання активом;
- сума уцінки, яка відображається за кредитом відповідних рахунків основних засобів;
- сума нарахованої амортизації;
- сума збільшення зносу основних засобів внаслідок їх дооцінки та зменшення корисності.

У другому розділі Журналу 4 відображаються капітальні інвестиції (введення в дію основних засобів, вибуття капітальних інвестицій внаслідок продажу, уцінка тощо).

Для аналітичного обліку капітальних інвестицій на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» призначена відомість аналітичного обліку капітальних інвестицій, яка ведеться у розрізі:

- витрат капітального характеру (будівельні, монтажні, проектні роботи, вартість придбаного устаткування, що потребує і не потребує монтажу);

- затрат на придбання (виготовлення, спорудження) необоротних матеріальних активів;
- фінансової оренди;
- інших інвестицій у капітальне будівництво, що виконано підрядним і господарським способом.

На підставі оформлених актів роблять відповідні записи в бухгалтерському обліку.

У разі, коли об'єкт основних засобів вибуває з експлуатації та зберігається для продажу, його відображають у балансі ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» в складі оборотних активів за нижчою з двох оцінок – за балансовою вартістю або чистою вартістю реалізації.

Розглянемо на конкретних прикладах особливості обліку вибуття основних засобів на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг».

ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» на підставі наказу керівника у 2018 році списала системний блок у зв'язку з поломкою, яка унеможливило його подальше використання. Проведення ремонту (модернізації) цього об'єкта також недоцільне, що підтверджує висновок експертної комісії. Витрати на ліквідацію — 85,40 грн. (зарплата працівникові + ЄСВ на неї).

Про об'єкт ОЗ, що ліквідується, є такі дані:

- первісна вартість — 7000 грн.;
- ліквідаційна вартість — 400 грн.;
- вартість, що амортизується, — 6600 грн.;
- сума нарахованої амортизації — 6250 грн.

Факт ліквідації системного блока зафіксований в Акті списання основних засобів (форма № ОЗ-3), який разом із висновком експертної комісії наданий органу ДФСУ. У зв'язку із цим податкові зобов'язання з ПДВ при ліквідації цього об'єкта підприємство не нараховувало.

У результаті ліквідації системного блока за рішенням комісії підприємства оприбутковано запасні частини, вартість яких визначена на рівні 300 грн.

Запасні частини реалізовані покупцеві за 360 грн. (у тому числі ПДВ — 60 грн.).

В обліку підприємства операції, пов'язані з ліквідацією основних засобів, відображають таким чином (додаток ж):

Отже, що стосується ліквідації ОЗ, то коригування на різниці в цьому випадку здійснюють так само, як при реалізації ОЗ. Тобто бухгалтерський фінрезультат до оподаткування необхідно:

— збільшити на суму залишкової вартості ліквідованого об'єкта ОЗ, визначеної відповідно до П(С)БО або МСФЗ (абзац четвертий п. 138.1 ПКУ);

— зменшити на суму залишкової вартості такого об'єкта ОЗ, визначеної за «податковими» правилами, встановленими ст. 138 ПКУ (абзац третій п. 138.2 ПКУ).

У 2018 році ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» передало до статутного капіталу ТОВ «Юридична консультація» будівлю. Її залишкова вартість на початок місяця вибуття — 506800 грн., а на кінець — 504000 грн. Сума нарахованого зносу на кінець місяця вибуття — 336000 грн. Будівля передається за погодженою засновниками вартістю — 600000 грн. (у тому числі ПДВ — 100000 грн.).

Оскільки були дотримані всі умови, передбачені п. 1 розд. II П(С)БО 27, будівля визнана необоротним активом, утримуваним для продажу. В обліку підприємства зазначені операції було відображено наступним чином (додаток з):

Отже, внесення основних засобів до статутного капіталу іншого підприємства розглядається як їх продаж. Тому, у податковоприбутковому обліку діють усі ті ж правила, що і при продажу основних засобів.

2.2. Оподаткування операцій з вибуття основних засобів

Об'єктом оподаткування на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають згідно з положеннями розділу III ПКУ.

ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг визначається виходячи з їх договірної вартості (у разі здійснення контрольованих операцій — не нижче звичайних цін, визначених згідно зі ст. 39 ПКУ) з урахуванням загальнодержавних податків та зборів. При цьому база оподаткування операцій з постачання необоротних активів не може бути нижче від балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку, що склалася станом на початок звітного (податкового) періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів — виходячи зі звичайної ціни).

Таким чином, оскільки ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» є платником ПДВ, то при визначенні бази оподаткування підприємство бере до уваги балансову (залишкову) вартість цього об'єкта, яку відображено у бухгалтерському обліку на початок звітного (податкового) кварталу, оскільки на підприємстві застосовується квартальний податковий період та відповідно оподатковуються податком у загальновстановленому порядку за ставкою 20 відсотків.

Відображення оподаткування операцій об'єкта основних засобів, розглянемо на конкретних прикладах.

Характерними ознаками продажу основних засобів та нематеріальних активів є:

- передача прав власності відповідно до укладених договорів;
- отримання плати або компенсації.

У 2016 році ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» продала комп'ютер (об'єкт 03) за 4800 грн., у тому числі ПДВ — 800 грн. (додаток К).

Первісна вартість комп'ютера становить 9000 грн., знос — 6000 грн.

Оплата за проданий комп'ютер надійшла на банківський рахунок підприємства.

Якщо ОЗ визнаються утримуваними для продажу, їх переводять до складу оборотних активів: Дебет 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу» Кредит 10 — на залишкову вартість ОЗ; Дебет 13 Кредит 10 — на суму зносу. Амортизація таких ОЗ припиняється.

Безпосередньо операція з продажу ОЗ відображається як продаж оборотних активів — дохід від продажу відображається на субрахунку 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів», собівартість проданих ОЗ — на субрахунку 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів».

У 2017 році ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» продала автомобіль Рено Дастер 2017 року випуску. Його первісна вартість — 300000 грн., сума зносу — 130000 грн. Залишкова вартість автомобіля на початок місяця його реалізації — 175000 грн. Договірна вартість — 204000 грн. (у тому числі ПДВ — 34000 грн.).

Відобразимо дані операції в додатку Л.

Отже, під час продажу основного засобу його переводять до складу необоротних активів, утримуваних для продажу. Своєю чергою, така перекласифікація не потребує нарахування податкових зобов'язань із ПДВ — ПДВ треба нараховувати вже при продажу відповідного активу на дату «першої події». Щодо податково-прибуткового обліку, то застосовуються залишково-вартісні коригування фінрезультату.

2.3. Управлінський облік операцій з вибуття основних засобів

Оскільки суть управлінського обліку виходить за межі власне облікових функцій, то одним із його завдань є визначення економічної доцільності використання конкретних об'єктів основних засобів, що можливе при аналітичному опрацюванні облікової інформації.

На першому етапі аналізу дається загальна оцінка складу і структури основних засобів за визначений період, визначається питома вага активної та пасивної частин основних засобів у відсотковому виразі та проводиться аналіз технічного стану основних засобів.

Використовуючи дані фінансової звітності ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» проведемо аналіз обсягу, складу та структури основних засобів, результати аналізу наведені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Склад і структура основних виробничих засобів

Показники	2017 рік		2018 рік		Динаміка тис. грн.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	абсол. тис. грн.	відн., %
Усього основних засобів	11858,5	100	11438	100	-420,55	-3,55
у тому числі:						
Будинки, споруди та передавальні пристрої	7663,3	64,62	7159	62,59	-504,30	-6,58
Машини та обладнання	1076,8	9,08	1076,8	9,41	0,00	0,00
Транспортні засоби	3078,2	25,96	2908,2	25,43	-170,00	-5,52
Інші основні засоби	40,2	0,34	24,3	0,21	-15,90	-39,55

Джерело: складено автором на підставі фінансової звітності підприємства

Проведений у таблиці аналіз структури основних засобів дозволяє зробити наступні висновки про її динаміку.

Протягом 2017-2018 рр. спостерігається тенденція до зменшення основних засобів на 3,55 %. Зокрема, це спричинено вибуттям таких груп основних засобів як будинки споруди та передавальні пристрої на 504,30 тис. грн. та транспортні засоби на 170,0 тис. грн. або на 6,58% та 5,52% відповідно.

Саме ці групи займають найбільшу питому вагу в структурі основних засобів ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг». Зменшення як обсягу, так і питомої ваги даних груп в кінці звітної року у порівнянні із попереднім свідчить про абсолютне і відносне зменшення активної частини основних засобів, а це означає погіршення структури основних засобів

В таблиці 2.2. наведені розрахунки технічного стану основних виробничих засобів ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг».

Таблиця 2.2.

Аналіз технічного стану основних виробничих засобів ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг»

Показники	2017 рік		2018 рік		Відхилення (+,-)	
	На початок періоду	На кінець періоду	На початок періоду	На кінець періоду	На початок періоду	На кінець періоду
Первісна вартість основних засобів	14398,9	18596,6	18596,6	20989,75	4197,7	2393,15
Накопичений знос основних засобів, тис. грн.	4650,6	6738,1	6738,1	9551,8	2087,5	2813,70
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн.	9748,3	11858,5	11858,5	11437,95	2110,2	-420,55
Коефіцієнт зносу	0,323	0,362	0,362	0,455	0,039	0,093
Коефіцієнт придатності	0,677	0,638	0,638	0,545	-0,039	-0,093

Джерело: складено автором на підставі фінансової звітності підприємства

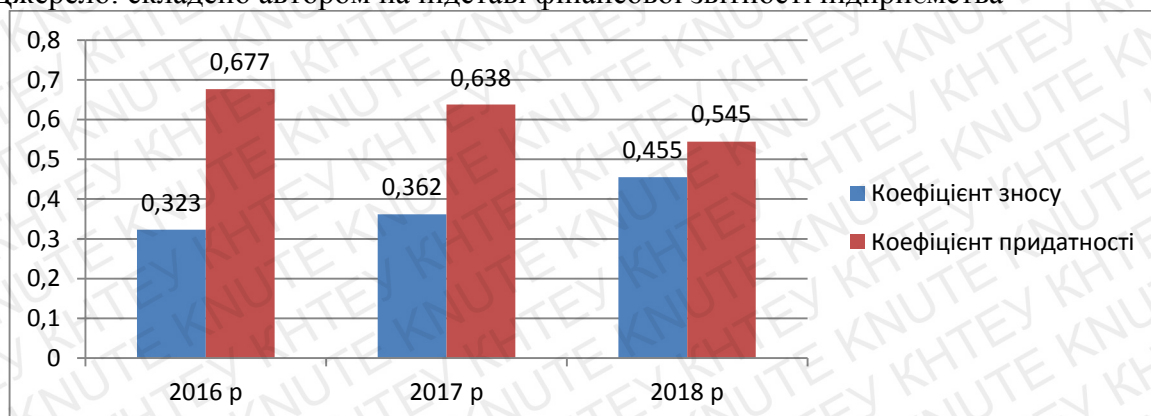

Рис. 2.1. Динаміка показників технічного стану основних виробничих засобів ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг»

Джерело: розраховано автором

Отже, можна зробити ряд висновків. Зношуваність основних засобів поступово посилюється. Так, залишкова вартість основних засобів у кінці періоду в порівнянні з початком зменшилась на 420,55 тис. грн. У динаміці спостерігається зростання коефіцієнту зносу на 0,039 за 2017 рік і 0,093 за 2018 рік.

Зношуваність основних засобів на кінець звітного року становила 45,5 %, тобто знос дорівнює майже $\frac{1}{2}$ вартості. І все це відбувається в умовах постійного збільшення первісної вартості основних виробничих засобів.

Наступним етапом є аналіз руху основних засобів: досліджується введення сучасних, нових технічних засобів з однієї сторони, та виведення застарілих засобів праці у результаті фізичного та морального зносу з іншої сторони. Інтенсивність введення і вибуття окремих видів і груп основних засобів характеризують коефіцієнти, які призначенні для аналізу руху основних засобів.

Розрахунки показників руху основних засобів на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Аналіз руху основних виробничих засобів ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг»

Показники	2017 рік	2018 рік	Динаміка (+,-)	
			Абсол.	Віднос., %
Вартість основних засобів на початок періоду, тис. грн.	14398,9	18596,6	4197,70	29,15
Вартість введених в експлуатацію основних засобів, тис. грн	4395,4	3071,5	-1323,90	-30,12
Вартість виведених з експлуатації основних засобів, тис. грн.	197,7	677,75	480,05	242,82
Вартість основних засобів на кінець періоду, тис. грн.	18596,6	20989,75	2393,15	12,87
Коефіцієнт оновлення	0,236	0,145	-0,09	-38,56
Коефіцієнт вибуття	0,014	0,036	0,02	160,32

Джерело: складено автором на підставі фінансової звітності підприємства

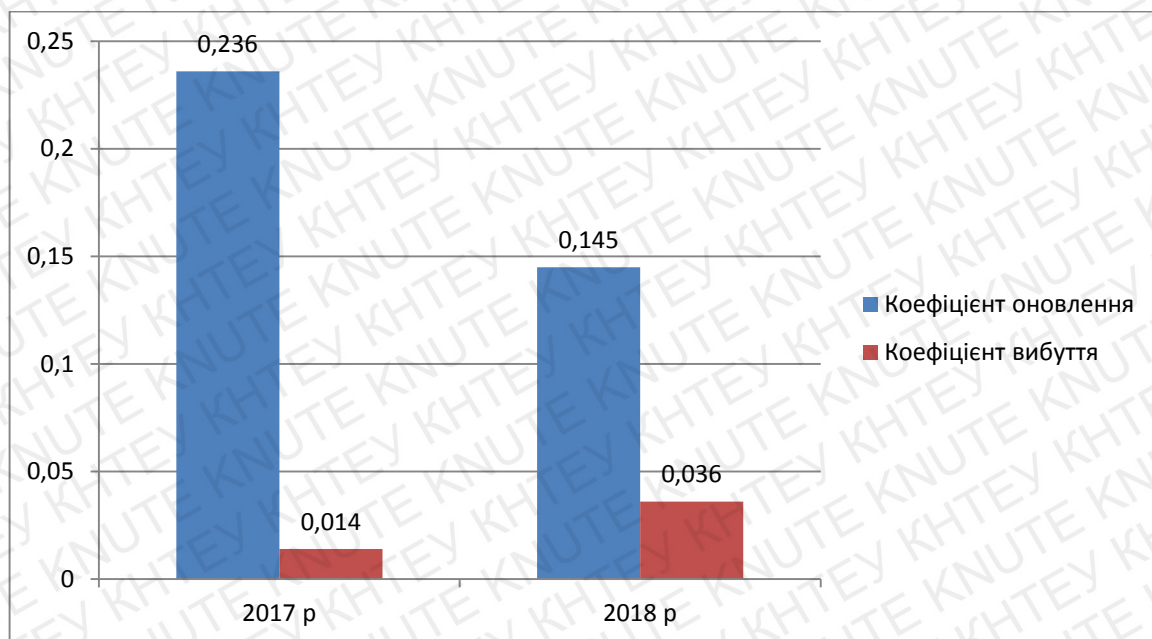

Рис. 2.2. Динаміка показників руху основних засобів ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг»

Джерело: побудовано автором

Таким чином у досліджуваному періоді оновлення основних засобів на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» було досить значним –23,6% у 2017 році та 14,5% у 2018. У 2018 році вартість введених в експлуатацію основних засобів скоротилася на 1323,9 тис. грн. або на 30,12%, в той час коли вартість основних засобів, які вибули – зросла на 480,05 тис. грн. або на 248,82%. Негативна динаміка коефіцієнту оновлення при рості коефіцієнту вибуття свідчить про незадовільне оновлення основних засобів у звітному періоді. Варто зазначити, що це відбувається в умовах, коли майже половина засобів праці зношені, про що зазначалося вище. Задля уникнення проблем функціонування підприємства, керівництву слід звернути увагу на потребу інтенсивного оновлення основних засобів, особливо активної їх частини.

Висновки за розділом 2

Отже, за результатами розділу зроблено наступні висновки:

1. Основні засоби, стосовно яких прийнято рішення про продаж або передачу до статутного капіталу іншого підприємства, підлягають переведенню зі складу ОЗ у необоротні активи, утримувані для продажу (субрахунок 286). При реалізації, ліквідації, безоплатній передачі та внесенні до статутного капіталу іншого підприємства об'єктів основних засобів коригують бухгалтерський фінрезультат на «податковоприбуткові» різниці.
2. Продаж, ліквідація, безоплатна передача і внесення до статутного капіталу іншого підприємства основних засобів у загальному випадку тягнуть за собою необхідність нарахування податкових зобов'язань з ПДВ.
3. Встановлено, що основною проблемою в контексті організації управлінського аспекту щодо обліку основних засобів у досліджуваному підприємстві є відсутність певного роду збалансованості щодо їх ретельного і якісного обліку. Дослідження змісту первинних документів і реєстрів з обліку основних засобів господарства свідчить про те, що вони містять застарілі показники, які не формують підсумкової інформації.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ЮРИДИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІНА ФІРМА «ЗЕМБУДКОНСАЛТИНГ»

3.1. Напрями та заходи удосконалення обліку вибуття основних засобів

Нами запропоновано наступні шляхи щодо вдосконалення організації та методики обліку основних засобів на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Напрями вдосконалення обліку вибуття основних засобів

Джерело: [103]

Щодо поліпшення первинного обліку та оптимізація форм первинної документації, то існуючий пакет первинних документів, які застосовують при документальному оформленні операцій з основними засобами, досить місткий, але окремі операції не знайшли документального підтвердження, а форми деяких первинних документів уже застарілі й немає необхідності в їх застосуванні.

Рух основних засобів, пов'язаний із здійсненням господарських операцій з надходження, внутрішнього переміщення та вибуття основних засобів, оформлюють за допомогою типових форм первинної облікової документації [2].

Форми первинних документів для відображення господарських операцій з основними засобами є застарілими, були прийняті до введення в дію П(С)БО 7 «Основні засоби» [78], тому потребують удосконалення.

Зазначимо наступні пропозиції щодо змін у типових формах первинного обліку основних засобів мають актуальне значення та можуть бути використані у практичній діяльності. В інвентарній картці (ОЗ-6) відсутні необхідні в обліку такі показники, як метод обраної амортизації, ліквідаційна вартість, термін корисного використання об'єкта, справедлива вартість, вартість, що амортизується, сума дооцінки або уцінки. Доцільно більш розгорнуто представляти цей документ, бо він повинен надавати максимум інформації про об'єкт. Необхідно вдосконалити форму картки, зробивши її зручною у використанні, що дозволить збільшити інформативність обліку та спростити отримання показників для аналізу.

Необхідним є створення документа, що підтверджує факт введення в експлуатацію основних засобів. Такий документ (поряд з Актом приймання-передачі основних засобів) є підставою для зарахування об'єкта до складу основних засобів.

Акт повинен мати такі реквізити, як: назва об'єкта, який надійшов на підприємство, інвентарний номер, мета та місце використання об'єкта, технічна характеристика або висновки про його стан, дата вводу в експлуатацію, матеріальна відповідальна особа, у розпорядження якої він надійшов.

Необхідно затверджувати Акт комісією, яка своїм висновком підтвердить прийняття та придатність об'єкта до експлуатації. Номер та дату цього акту треба відображати в інвентарній картці про об'єкт.

Так, для основних засобів, що інтенсивно використовуються, необхідно обирати методи прискореної амортизації, у той час, як основні засоби, що перебувають у запасі, можуть амортизуватися повільно.

Передача об'єктів основних засобів іншим власникам і переміщення об'єктів у межах підприємства, згідно сучасних правил, однаково оформлюється Актом приймання-передачі (переміщення) основних засобів форми ОЗ-1.

Не можуть мати однакову форму два зовсім різні документи – Акт приймання-передачі основних засобів, згідно якого змінюється власник, та Накладна на внутрішнє переміщення об'єктів основних засобів, тому що вони виконують різні функції.

Так, під час передачі об'єкта іншому власникові необхідно вказати продажну вартість, термін корисного використання об'єкта, його комплектність, в той час як менше значення мають метод нарахування амортизації, що застосовувався до об'єкта, бо на іншому підприємстві він може бути змінений; витрати на ремонт у зв'язку з тим, що оцінюється лише придатність до виконання своїх функцій.

Для вдосконалення методики переміщення між підрозділами підприємства потрібна інша інформація про об'єкт. Необхідно зазначити метод нарахування амортизації, її суму, витрати на ремонти, здійснені раніше, а також відобразити балансову вартість об'єкта. Необхідно застосовувати дві форми замість однієї: Акт приймання-передачі основних засобів та Накладну на внутрішнє переміщення об'єктів основних засобів.

Погоджуємося з думкою Бразілій Н. М., що, здійснивши низку модифікацій, можна одержати компактну конструкцію практично універсальної форми типу «Інвентарна картка – акт обліку руху основних засобів», що сприятиме не тільки зниженню трудомісткості облікових робіт і скороченню документообігу, а й посиленню контролю завдяки підвищенню рівня інформативності та наочності документів» [17, с. 123].

Пропозиції щодо внесення змін у типові форми первинних документів з обліку основних засобів наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Пропозиції щодо внесення змін у типові форми первинних документів з обліку основних засобів

Типові форми первинних документів	Показники типових форм з обліку основних засобів, які доцільно було б:	
	прибрати	додати (замінити на)
ОЗ-1 Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів	Первісна (балансова) вартість (гр. 7)	Справедлива вартість (гр. 7)
	Код норми амортизаційних відрахувань (гр. 11)	Група основних засобів (гр. 11)
	Норми амортизаційних відрахувань: на повне відновлення, на капітальний ремонт (гр. 12-13)	Строк корисного використання (гр. 12)
		Метод нарахування амортизації (гр. 13)
	Поправочний коефіцієнт (гр. 14)	Ліквідаційна вартість (гр. 14)
ОЗ-3 «Акт на списання основних засобів»	Сума зносу за даними переоцінки по документах придбання (гр. 7)	–
	Код норми амортизаційних відрахувань	Група основних засобів (гр. 11)
	Норми амортизаційних відрахувань: на повне відновлення, на капітальний ремонт (гр. 12-13)	Строк корисного використання (гр. 12)
		Метод нарахування амортизації (гр. 13)
	Дата початку оплати за основні засоби (місяць, рік) (гр. 18)	Ліквідаційна вартість (гр. 18)

Джерело: [17]

Отже, раціоналізація форми документів і реєстрів обліку, адаптованих до сучасних умов є ефективним заходом удосконалення організації обліку операцій щодо вибуття основних засобів.

Токаож пропонується ввести в практику проведення внутрішньої перевірки стану основних засобів, їх обліку та ефективності використання чітко визначеною посадовою особою.

Для усунення наявних проблем у перевірці обліку основних засобів та підвищенні ефективності їх використання було б доцільним проведення внутрішньої перевірки основних засобів спеціально уповноваженою особою, яка на відміну від ревізора знала б не лише бухгалтерський облік і фінансову звітність, а й економічні закони, юридичні права. Своєю чергою, спеціально уповноважена особа дає огляд методу ведення бухгалтерського обліку підтвердження чи спростування результатів діяльності підприємства.

Перевіряючий має дослідити правильність оформлення вибуття об'єктів шляхом порівняння даних із первинними документами. Для цього він з'ясовує причини вибуття об'єктів, звіряє з первинними документами факт вибуття, а також перевіряє за накладними оприбуткування матеріалів, придатних до використання, що їх отримали внаслідок списання (ліквідації) об'єктів.

Вибуття об'єкта основних засобів у разі ліквідації перевіряючий розглядає з точки зору обґрунтованості списання об'єкта, своєчасності, правильності проведення ліквідаційних дій, а також своєчасності та повноти оприбуткування матеріалів.

При списанні необоротних матеріальних активів у випадку морального або фізичного зносу потрібно перевірити, чи оприбутковані на рахунках обліку деталі, вузли, та інші матеріали об'єкту, що списують, за ціною їх можливого використання.

Окремо виділяють вибуття майна у вигляді втрат від непередбачених обставин: крадіжки, пожежі, стихійного лиха тощо. Завданням аудитора є вивчити достовірність суми втрат підприємства, що виникли у зв'язку з таким вибуттям. Особливу увагу слід звернути на облік ПДВ при продажі необоротних матеріальних активів та відображення доходів і витрат, що виникли в ході таких операцій.

Здійснюючи перевірку, слід упевнитися, чи є накази (розпорядження) про створення на підприємстві постійно діючої комісії зі списання основних засобів. Також необхідно перевірити, чи винні особи компенсували шкоду

завтрачені або пошкоджені основні засоби, і за якими цінами відбувалося відшкодування.

При проведенні перевірки безоплатно переданих основних засобів визначається правомірність подібних операцій.

На завершальному етапі перевіряючий аналізує виявлені помилки і порушення.

Суттєвість помилок оцінюється кількісно і якісно. Для кількісної оцінки перевіряючий порівнює виявлені помилки з рівнем суттєвості, встановленим на стадії планування. При якісній оцінці перевіряючий керується власним практичним досвідом та знаннями. Узагальнює результати перевірки, оформляє висновки та надає рекомендації щодо усунення наявних недоліків облікового процесу та їх оптимізації.

Наступним напрямом є вдосконалення методики обліку вибуття основних засобів

Первинний, синтетичний та аналітичний облік основних засобів в основному відповідає вимогам, але система бухгалтерського обліку потребує певного вдосконалення.

Одним із проблемних питань є облік основних засобів, утримуваних для продажу, який регулюється П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» [77]. Згідно із Планом рахунків та Інструкцією No 291 [51], для таких об'єктів передбачено субрахунок 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу», де обліковуються основні засоби, які не використовуються у виробничих цілях та повинні бути реалізовані протягом року. Але цей субрахунок знаходиться у складі рахунку 28 «Товари», який використовується для обліку оборотних активів, а основні засоби обліковувати як запаси вважаємо необґрунтованим. Для відображення зазначених активів доцільно використовувати субрахунок 109 «Інші основні засоби».

Суперечними у цьому контексті є зміни, внесені до субрахунків 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів» та 712 «Дохід від реалізації

інших оборотних активів», де, крім собівартості та отриманих доходів від реалізованих запасів, обліковують й собівартість та отримані доходи від реалізації необоротних активів і груп вибуття. Таке об'єднання різних за економічною сутністю засобів праці викривляє інформацію у фінансовій звітності. Для вирішення цієї проблеми доцільно використовувати субрахунки 977 «Інші витрати звичайної діяльності» та 746 «Інші доходи від звичайної діяльності» відповідно.

Одним з суперечливих питань є проблема складності оцінки основних засобів, яка полягає у виборі вартості, за якою слід їх вимірювати. Традиційним і найбільш методично розробленим способом оцінки в національній обліковій практиці є відображення основних засобів за первісною вартістю, яка складається з фактичних витрат на їх виробництво і придбання. Проте при оцінці основних засобів в умовах інфляційних процесів, застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків. Навіть за умов незмінних цін, потенціал основних засобів не є незмінним, оскільки скорочується строк їх служби, вони стають морально застарілими. 01.09.2015 набрав чинності Закон України від 17 липня 2015 року № 655-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України, щодо зменшення податкового тиску на платників податку» З урахуванням внесених змін збільшено до 6000 грн. вартісний критерій віднесення матеріальних активів до основних засобів. Проте при оцінці основних засобів в умовах інфляційних процесів застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків. Навіть за умов незмінних цін, потенціал основних засобів не залишається незмінним, оскільки скорочується строк їх служби, вони стають морально застарілими. Основні засоби, які придбані в різний час і мають однакові характеристики, матимуть різну вартість. А проведення постійних переоцінок збільшує витрати підприємства, що в кінцевому результаті впливає на його фінансовий результат.

Основними проблемами, що виникають в процесі оцінки за справедливою вартістю основних засобів, є:

1. На сьогодні відсутні методичні основи обґрунтованого визначення вихідної оцінки основних засобів, що є досить важливим.

2. Використання поняття «справедлива вартість» в П(С)БО, оскільки ринкові ціни не можна назвати справедливими, так як вони не можуть бути одночасно справедливими для двох учасників ринку – продавця і покупця.

3. При виборі об'єктивного методу оцінки основних засобів необхідно мати на увазі, що не існує такої оцінки, яка б задовольняла вимоги всіх без винятку користувачів фінансової звітності.

Одним з проблемних питань залишається порядок визначення ліквідаційної вартості основних засобів через складність оцінки активів у майбутньому. Так, для техніки необхідно робити прогноз на 5-10 років, для будівель 40-50 років. При цьому фактично неможливо врахувати вплив на кінцеву вартість багатьох факторів, тому результат буде досить приблизним. Внаслідок цього, в багатьох господарствах ліквідаційна вартість взагалі не визначається. Таким чином, сума, яка підлягає перенесенню на витрати шляхом амортизації, встановлюється на рівні первісної вартості основних засобів, що не відповідає вимогам національного стандарту бухгалтерського обліку. Завдяки централізованим нормам усереднених відсотків ліквідаційної вартості основних засобів по групах для усіх підприємств визначення вартості, яка амортизується, матиме більш об'єктивний характер, зникнуть розбіжності у сумі ліквідаційної вартості одних і тих же активів, спроститься порядок її визначення, що приведе до підвищення якості облікової інформації.

Актуальним питанням, пов'язаним з ліквідацією об'єктів основних засобів є відображення в обліку матеріалів, запасних частин та інших активів, отриманих унаслідок ліквідації основних засобів. Ці запаси необхідно оприбутковувати у бухгалтерському обліку, але відображення в податковому обліку вони не одержують. Однак ні в П(С)БО 16, ні в П(С)БО 9 не вказано порядок визначення у бухгалтерському обліку вартості отриманих таких чином запасів. Зауважимо, що в податковому обліку вартість цих запасів зараховують до доходів, проте витрат немає. Для вирішення цих неузгодженостей необхідно

з'ясувати, чи можна операцію з ліквідації об'єктів основних засобів вважати придбанням запасів. З.М. В. Задорожний доцільно зазначає, що у відповідності із П(С)БО 7, наведено трактування поняття «ліквідаційна вартість», зазначено, що її сума впливає на зменшення первісної вартості об'єкта основних засобів, що підлягає амортизації. Витрати на ліквідацію основних засобів віднімаються з ліквідаційної вартості, тобто з вартості оприбуткованих активів, одержуваних у процесі ліквідації цього об'єкта. При зменшенні ліквідаційної вартості на суму витрат на ліквідацію об'єкта збільшується вартість основних засобів, що амортизуються. Це означає, що у бухгалтерському обліку витрати на ліквідацію об'єкта основних засобів пов'язують не із запасами, а з цим об'єктом [58]. Як бачимо методика відображення руху об'єктів основних засобів у системі бухгалтерського обліку містить значну кількість недоліків, які потребують подальшого доопрацювання на законодавчому рівні.

Тому ми вважаємо, що у наказі про облікову політику, щодо об'єктів основних засобів, необхідно відображати усі принципові питання, щодо яких є альтернативні рішення.

Важливим напрямом поліпшення ефективності обліку основних засобів у сучасних умовах є автоматизація їх обліку. Не менш велика роль припадає на автоматизацію з обліку основних засобів, що є невід'ємною частиною процесу вдосконалення діяльності підприємства. Позитивним чинником автоматизації є стабільність постійної облікової інформації, що буде формуватися на підприємстві. Це створюватиме умови для її багаторазового використання і тим самим сприятиме поліпшенню ефективності застосування комп'ютерної техніки на певній ділянці облікової роботи. Більш детально автоматизацію обліку основних засобів розглянемо в наступному підрозділі.

3.2. Автоматизація обліку вибуття основних засобів

Для досягнення позитивних результатів діяльності ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» необхідно звернути увагу на спосіб автоматизації бухгалтерського обліку.

Усі програми, що автоматизують облік основних засобів, умовно можна поділити на 5 груп. Кожна з них має свої переваги і свої недоліки (додаток М).

Далі за допомогою бальної оцінки оберемо найбільш ефективніші з точки зору експертів засоби автоматизації. Оцінку пропонується здійснити за 5-ти бальною шкалою в порядку зростання (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Експертна оцінка засобів автоматизації обліку основних засобів на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» у 2019 році

Експерт	Оцінка експертів				
	Електронні таблиці Excel	Програми бухгалтерського обліку, що суміщають у собі функції з ведення обліку основних засобів	Власні розробки	ERP-системи	Звичайна програма для ведення бухгалтерського обліку, самостійно настроєна для обліку основних засобів
1 Фінансовий директор	4	4	3	5	4
2 Головний бухгалтер	5	4	4	4	4
3 Аналітик	3	4	3	5	4
Сума балів	12	12	10	14	12

Джерело: побудовано автором

Отже, відповідно до експертної оцінки найбільш доцільним засобом автоматизації є ERP-системи. Серед таких систем на думку експертів найбільш зручною є програма ISpro.

Система ISpro складається з підсистем для автоматизації різноманітних процесів господарської діяльності підприємства: бухгалтерського та податкового обліку, фінансового планування, управління логістикою, управління персоналом, відносинами з контрагентами, тощо.

Основними перевагами даної програми є:

- наймісткіший функціонал на ринку;
- довільна конфігурація "під замовника" від одного напрямку обліку до систематизації всіх ділянок управління;
- цінова перевага перед аналогічними системами;
- інтеграція з будь-якими іншими обліковими системами;
- перехід з інших облікових систем;
- вивантаження звітів в програми подачі звітності.

Розглянемо основні характеристики підсистеми «Облік основних засобів».

Підсистема «Облік основних засобів» призначена для обліку наявності основних засобів (ОЗ) і нематеріальних активів (НМА), операцій руху основних засобів (надходження, вибуття) та операцій зі зміни вартості основних засобів.

У функції підсистеми входить:

- ведення картотеки основних засобів;
- реєстрація документів по руху;
- нарахування амортизації;
- облік ПДВ за основними засобами;
- переоцінка основних засобів;
- інвентаризація основних засобів і НМА;
- ведення спеціальних довідників;
- формування і висновок звітів з обліку основних засобів.

Підсистема «Облік основних засобів» складається з таких модулів:

Модуль «Налаштування» призначений для настройки алгоритмів розрахунку амортизації і ведення довідників підсистеми.

Модуль «Керування доступом» призначений для управління правами доступу в рамках підсистеми «Облік основних засобів».

Модуль «Картотека основних засобів» призначений для роботи з картотекою основних засобів, введення початкових залишків.

Модуль «Документи рух ОЗ» призначений для реєстрації в системі первинних документів за всіма видами руху основних засобів. Одночасно з реєстрацією проводиться проведення документів і створення інвентарних карток на що вступили основні засоби.

Модуль «Управління періодами» призначений для закриття періоду бухгалтерського обліку основних засобів.

Модуль «Звіти» призначений для формування вихідних форм.

Отже, підсистема «Облік основних засобів» програми ISpro відповідає основним цілям щодо обліку операцій вибуття основних засобів.

Проведемо розрахунки економічної ефективності від впровадження автоматизації обліку основних засобів.

Аналіз автоматизації обліку основних засобів дасть можливість керівництву вчасно приймати ефективні фінансові рішення і як вказує досвід інших підприємств, дана система автоматизації може збільшити обсяг реалізації підприємства на 1-2%, а це 214,5 тис. грн. ($21451 \cdot 0,01 = 214,5$ тис грн.). Крім того, в нашому випадку економічним ефектом буде економія витрат за рахунок скорочення двох штатних одиниць: працівника відділу бухгалтерії та аналітика (з середньомісячною заробітною платою 6500 грн. та 5500 грн. відповідно). Річна сума економії становитиме 144,0 тис. грн. ($((6500 + 5500) \cdot 12) = 144000$ грн).

Тепер розрахуємо витрати для автоматизації обліку основних засобів.

Для цього нам необхідно ввести посаду спеціаліста з автоматизації обліку.

Розрахуємо одноразові витрати на впровадження штатної спеціаліста з автоматизації обліку.

Таблиця 3.3

Розрахунок одноразових витрат на впровадження штатної одиниці спеціаліста з автоматизації обліку

№ з/п	Стаття витрат	Сума, грн.
1	Витрати на програмне забезпечення	15200
2	Витрати на офісні меблі	4680
2.1.	Шафа	1500
2.2.	Стіл комп'ютерний	1500
2.3.	Стільці обертові	900
Всього		19100

Джерело: розраховано автором

При розрахунку економічного ефекту для капітальних витрат застосуємо нормативний ефективності (Ен) в розмірі 0,15.

Поточні витрати на впровадження штатної одиниці спеціаліста з автоматизації обліку наведені в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Поточні витрати на впровадження штатної одиниці спеціаліста з автоматизації обліку основних засобів

№ з/п	Стаття витрат	Сума, грн.
1	Річні витрати на оплату праці (ФОП·12 місяців)	90420
1.1.	Посадовий оклад	5000
1.2.	Премія (10%) за наявності росту товарообороту	500
	Витрати на оплату праці	2035
1.3.	Нарахування на заробітну плату	4331
2	Витрати на обслуговування	5000
3	Інші витрати	3000
Всього		98420

Джерело: розраховано автором

Згідно даних таблиці поточні витрати на 98,42 тис. грн.

Отже, в результаті впровадження засобів автоматизації обліку основних засобів на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» ми отримаємо такі результати (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

**Економічні результати від впровадження автоматизації обліку
основних засобів**

Показник	Рік		Відхилення	
	2018	Плановий рік	+, -	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції	21451	23596,1	2145,1	10
2. Собівартість реалізованої продукції	17464	17221,58	-242,42	-1,38
3. Валовий прибуток	3987	6374,52	2387,52	59,88
4. Адміністративні витрати	3806	3806	0	0
5. Витрати на збут	88	88	0	0
6. Повна собівартість реалізованої продукції	21358	21115,58	-242,42	-1,135
7. Прибуток від реалізації продукції	93	2480,52	2387,52	2567,23
8. Інші операційні доходи	13518	13518	0	0
9. Разом чисті доходи від операційної діяльності	34969	37114,1	2145,1	6,13
10. Інші операційні витрати	14702	14730,65	28,65	0,19
11. Фінансовий результат від операційної діяльності	-1091	1267,87	2358,87	-216,21
12. Доход від участі в капіталі, інші фінансові доходи, інші доходи	6382	6382	0	0
13. Фінансові витрати, витрати від участі в капіталі, інші витрати	4922	4922	0	0
14. Фінансовий результат до оподаткування	315	2727,87	2412,87	765,99
15. Чистий прибуток	258	2236,85	1978,85	766,99

Джерело: розраховано автором

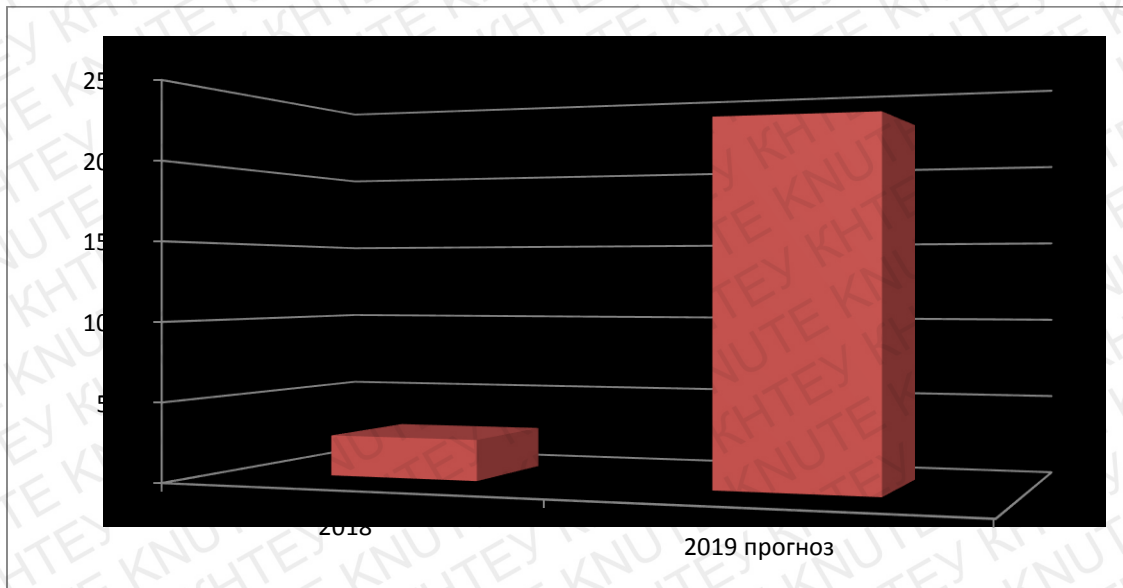

Рис. 3.11. Динаміка чистого прибутку ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» до та після впровадження заходу по автоматизації обліку основних засобів

Джерело: розраховано автором

Оскільки грошові потоки отримання коштів і їх повернення не співпадають у часі, вони мають бути приведені до єдиного часового виміру шляхом їх дисконтування.

При дисконтуванні застосуємо ставку 22%.

Використаємо наступний алгоритм розрахунків:

$$\text{Номінальні грошові потоки} = \text{ЧП} + \text{А} \quad (3.1)$$

де, ЧП - чистий прибуток;

А – амортизація.

$$\text{Дисконтовані грошові потоки} = \text{ГП н.} * \text{Кд.} \quad (3.2)$$

де, ГПн. - Ном. грошові потоки;

Кд - коефіцієнт дисконтування.

Використовуючи дані попередніх розрахунків щодо доходів та витрат від впровадження проекту проведемо економічне обґрунтування доцільності впровадження запропонованих заходів за оптимістичним сценарієм.

Для цього розрахуємо номінальні грошові потоки від впровадження проекту (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

**Номінальні грошові потоки від впровадження автоматизації обліку
основних засобів**

Показник	2018	2019 (прогноз)
1. Доходи, тис. грн.	41351	43496
2. Витрати, тис. грн.	40982	40768
3. Фінансовий результат, тис.грн.	315	2727
4. Податок на прибуток, грн.	57	491
5. Чистий прибуток, тис.грн.	258	2236

Джерело: розраховано автором

Тепер розрахуємо дисконтовані грошові потоки проекту (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

**Дисконтовані грошові потоки від впровадження автоматизації обліку
основних засобів**

Показник	Роки		Усього
	2018	2019 (прогноз)	
Доходи, грн.	41351	43496	-
Витрати, грн.	40982	40768	-
Фінансові результати, тис.грн.	315	2727	-
<i>Фінансова діяльність</i>			
Податок на прибуток, тис.грн.	57	491,01	-
Чистий прибуток, тис. грн.	258	2236	-
Номінальні грошові потоки, тис.грн. (чистий прибуток + амортизація)	258	2236	-
<i>Коефіцієнти дисконтування (табл. PVIF)</i>			
22%	1	1,22	X
<i>Дисконтовані грошові потоки</i>			
22%	258	2727	2985

Джерело: розраховано автором

Далі здійснимо розрахунки NPV для 3 сценаріїв впровадження проекту:

Чиста поточна вартість (NPV):

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^{t-1}} - \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^{t-1}} \quad (3.3)$$

де B_t – номінальний грошовий потік у t -му році реалізації проекту;

C_t – номінальні капітальні витрати на реалізацію проекту у t -му році;

i – ставка дисконту.

Індекс (коефіцієнт) доходності (PI) проекту:

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^{t-1}}}{\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^{t-1}}} \quad (3.4)$$

Розрахунки та наведені результати відобразимо в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Розрахунок чистої теперішньої вартості (NPV)

Рік	Номінальні грошові потоки	Номінальні капітальні витрати (відтік грошей)	Коеф. Дисконтування	Дисконтовані грошові потоки	Чиста поточна вартість	Кумулятивна сума дисконтованих грошових потоків
2018	258	0	1,00	258	0	258
2019	2236	3,0	1,22	2727	0	2724
Разом	x	x	x	2985	0	2982

Джерело: розраховано автором

Як бачимо з таблиці 3.8, NPV складе 2982 тис. грн. Оскільки так як $NPV > 0$, то впровадження засобів автоматизації вважається ефективним.

Ми провели розрахунки економічної доцільності впровадження засобів автоматизації обліку основних засобів та виявили, що річний економічний ефект складе 1978,8 тис.грн. на рік, а чисті дисконтовані потоки за 2 роки складуть 2982 тис.грн.

Висновки за розділом 3

Отже, за результатами розділу зроблено наступні висновки:

1. Серед заходів удосконалення обліку вибуття основних засобів на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» запропоновано наступні:

1 - поліпшення первинного обліку та оптимізація форм первинної документації;

2 - проведення внутрішньої перевірки стану основних засобів, їх обліку та ефективності використання;

3 - вдосконалення методики обліку вибуття основних засобів;

4 - автоматизація обліку основних засобів.

2. Розрахунки економічної доцільності впровадження засобів автоматизації обліку основних засобів та виявили, що річний економічний ефект складе 1978,8 тис.грн. на рік, а чисті дисконтовані потоки за 2 роки складуть 2982 тис.грн.

ВИСНОВКИ

Отже, відповідно до мети роботи та поставлених завдань в роботі зроблено ряд висновків.

1. В ході дослідження здійснено огляд літературних джерел та проаналізовано основні підходи щодо визначення поняття «основних засобів». В роботі підтримано позицію щодо наступного визначення: основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

2. Встановлено, що до основних критеріїв для визнання основних засобів відносяться: контрольованість; матеріальність; строк корисного використання (експлуатації) понад рік або операційного циклу, якщо він довший за рік; отримання в майбутньому економічних вигод від використання такого активу; можливість достовірної оцінки; призначення – використання в процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій.

3. Під час дослідження літературних джерел розглянуто методологічні підходи щодо поняття «вибуття основних засобів». Встановлено, що більшість науковців під даним поняттям розуміють списання основних засобів внаслідок продажу, ліквідації, надзвичайних ситуацій та інших причин. Огляд літературних джерел дав можливість виокремити такі шляхи вибуття основних засобів як: продаж, безоплатна передача, списання через моральний і фізичний знос, ліквідація в результаті аварії, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій, передача у вигляді вкладу в статутний капітал інших підприємств.

4. Об'єктом дослідження обрано ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг», яке знаходиться за адресою м.Київ, Подільський район, вул. Спаська, буд. 11. Основним видом діяльності досліджуваного

підприємства є діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.

5. Розглянуто особливості фінансового обліку вибуття основних засобів. Встановлено, що основні засоби, стосовно яких прийнято рішення про продаж або передачу до статутного капіталу іншого підприємства, підлягають переведенню зі складу ОЗ у необоротні активи, утримувані для продажу (субрахунок 286). При реалізації, ліквідації, безоплатній передачі та внесенні до статутного капіталу іншого підприємства об'єктів основних засобів коригують бухгалтерський фінрезультат на «податковоприбуткові» різниці.

6. Досліджено особливості оподаткування операцій з вибуття основних засобів. Продаж, ліквідація, безоплатна передача і внесення до статутного капіталу іншого підприємства основних засобів у загальному випадку тягнуть за собою необхідність нарахування податкових зобов'язань з ПДВ.

7. Встановлено, що основною проблемою в контексті організації управлінського аспекту щодо обліку основних засобів у досліджуваному підприємстві є відсутність певного роду збалансованості щодо їх ретельного і якісного обліку. Дослідження змісту первинних документів і реєстрів з обліку основних засобів господарства свідчить про те, що вони містять застарілі показники, які не формують підсумкової інформації.

8. Серед заходів удосконалення обліку вибуття основних засобів на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма «Зембудконсалтинг» запропоновано наступні: поліпшення первинного обліку та оптимізація форм первинної документації; проведення внутрішньої перевірки стану основних засобів, їх обліку та ефективності використання; вдосконалення методики обліку вибуття основних засобів; автоматизація обліку основних засобів.

9. Проведені розрахунки економічної доцільності впроваджених заходів виявили, що річний економічний ефект складе 1978,8 тис.грн. на рік, а чисті дисконтовані потоки за 2 роки складуть 2982 тис.грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агеева Ю. Б. Экономический словарь (для бухгалтера, аудитора, директора) / Ю. Б. Агеева, А. Б. Агеева./ -М. : РедСо : Бератор-Паблишинг, 2006. –256 с.
2. Агрес О.Г. Економічна ефективність використання основних засобів сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ...к. е. н. : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / О.Г. Агрес ; Львівський нац. аграр. ун-т. –Львів, 2013. –20 с.
3. Азрилиян А.Н. Большой бухгалтерский словарь / Под. ред. А.Н. Азрилияна. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 574 с.
4. Андросова О. Ф. Особливості класифікації груп основних засобів та методи нарахування амортизації згідно з новим податковим кодексом України/ О. Ф. Андросова, К. А. Калугіна // Вісник Хмельницького національного університету. –2011. -№ 5. –С. 102-106.
5. Бабаєв Ю. А. Теорія бухгалтерського обліку / Ю. А. Бабаєв. –К. : Вища школа, 2009. –692 с.
6. Бабин І. М. Методологічні та організаційні основи первинного обліку на підприємствах сфери послуг / І. М. Бабин // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки. Вип. 7, ч. 1. –Кіровоград : КНТУ, 2005. –С. 288-290.
7. Бабяк Н. Д. Амортизаційна політика підприємства на сучасному етапі реформування економіки України / Н. Д. Бабяк // Теорія і практика перебудови економіки. -2011. –С. 61-64.
8. Барановська Т. В. Сутність аналітичних процедур в аудиті через призму економічного аналізу / Т. В. Барановська // Вісник ЖДТУ. –2010. -№ 4. –С. 11-16.
9. Безруких П. С. Организация бухгалтерского учета на предприятии / П. С. Безруких. –М.: Финансы, 1998. –205 с.

10. Бланк И.А. Управление активами и капиталом предприятия / Бланк И.А. -Киев: Эльга, Ника-Центр, 2003. -446 с.
11. Богущька Л. Т. Облік і аналіз інвестиційної нерухомості будівельних організаціях : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / Лілія Тарасівна Богущька. –Тернопіль : ТНЕУ, 2013. –211 с.
12. Богущька, Л. Т. Інвестиційна нерухомість як об’єкт облікової політики підприємства/ Л. Т. Богущька // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка. –2015. –Вип. 1(45), т. 2. –С. 64-67.
13. Бойко В.М. Бізнес: словник-довідник / В.М. Бойко, П.Г. Вашків. – К.: Україна, 2009. –565 с.
14. Бондар О. До питання оцінки основних засобів підприємства в бухгалтерському обліку / О. Бондар // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 3. – С. 23-28.
15. Борисов А. Б. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов. –М. : Книжный мир, 2008. –894 с.
16. Бразілій Н. М. Організація та методика аудиту основних засобів та шляхи його вдосконалення / Н. М. Бразілій, М. М. Тимошенко // Збірник наукових праць Чернівецького державного технічного Університету. Серія: Економічні науки. –2013. -№ 24.–С. 104 -109.
17. Бразілій Н. М.Класифікація необоротних активів за групами та ознаками –передумова вдосконалення обліку / Н. М. Бразілій, А. А. Муренко // Вісник Хмельницького національного університету. –2009. -№ 6. –С. 123-129.
18. Бурова Т. Експрес-аудит необоротних активів підприємства / Т. Бунда // Науковий Вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського. –Економічні науки. – 2016.-№ 1 (6). –С. 33-38.
19. Бутинець Т. А. Основні засоби: точка зору економіста / Т. А. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – С. 22–36.

20. Бутинець Т.А. Основні засоби: точка зору економіста / Т.А. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2018. – № 5. – С. 22–36.
21. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський словник / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ПП «Рута», 2013. –224 с.
22. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / Ф.Ф. Бутинець. – Вид. 2-е, доп. і перероб. – Житомир, ЖТІ, 2011. – 640 с.
23. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: підруч. / [М. Ф. Огійчук, В. Я. Пласкієнко та ін.]; за ред. М. Ф. Огійчука. –[2-ге вид., перероб. і доп.]. –К.: Вища школа, 2003. –800с.
24. Вегера С.Г. Бухгалтерский учет, анализ и аудит: [Учеб.-метод. Комплекс для студ. спец. 250107 “Экономика и управление на предприятиях”] / С.Г. Вегера – Новополоцк: ПГУ, 2005. – 316 с.
25. Вербило О.Ф. Бухгалтерський облік у менеджменті: зміст та методика навчання / [Т.П. Кондрицька, В.М. Ярошинська]; за ред. проф. О.Ф. Вербило. – [Частина друга. Фінансовий облік]. – К.: НАУ, 2006. – 696 с.
26. Виговська Н.Г. Господарський контроль в соціально орієнтованій економіці: проблеми, методології і теорії: монографія/ Н. Г. Виговська. – Житомир: ЖДТУ, 2006. –288с.
27. Виноградова М. О. Аудит [текст] : навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидеева –К. : «Центр учбової літератури», 2014. –654 с.
28. Гавриловський О. С. Облік переоцінки основних засобів /О. С. Гавриловський // Економічний аналіз. –2014. -№ 2. –С. 130-135.
29. Гавришко Н. В. Амортизація та знос в теорії обліку: проблема дефініцій / Н. В. Гавришко // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. –2004. -№ 17. –С. 212-215.
30. Гавришко Н. В. Аналіз ефективності використання методів амортизаційних відрахувань/ Н. В. Гавришко // Наукові записки: зб. наук. праць каф.екон. аналізу. –Тернопіль: Економічна думка. –2000. -№ 17. –С. 131-133.

31. Галушко О. С. Амортизаційна політика та її вплив на інноваційний розвиток підприємства / О. С. Галушко // Економічний вісник Національного гірничого університету. –2011. –№ 1. –С. 65–76.
32. Гарна С. О. Аналіз підходів до трактування економічної сутності та класифікації основних засобів / С. О. Гарна // Наукові праці Південного філіалу НУБПУ «Кримський агротехнологічний Університет». Економічні науки. – 2013. –Вип. 152. –С. 288-292.
33. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку / С.Ф. Голов. – К. : Центр навч. літ., 2008. – 522 с.
34. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку / С.Ф. Голов. – К. : Центр навч. літ., 2008. – 522 с.
35. Головачко В. М. Методика обліку витрат на ремонт і поліпшення основних засобів / В. М. Головачко // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка. –2014. –№ 2(2). –С. 95–98.
36. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / Н.М. Грабова; за ред. М.В. Кужельного. –6-те вид. —К.: А.С.К., 2003. —266 с.
37. Губіна І. Безкоштовно отримані необоротні активи в бухгалтерському обліку / І. Губіна // Бухгалтерія. –2001. –№ 30 (445). –С. 87-89.
38. Гуцайлюк З. В. Аудит (теорія, методика, збірник завдань) / Гуцайлюк З.В., Мех. Я.В., Щирба М.Т. / Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.
39. Десятнюк О.М. Облік і внутрішній аудит основних засобів: організація та метод. Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. –Тернопіль, 1999. –19 с.
40. Довгалюк Н. В. Ефективність використання та відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств Центрального Полісся : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Н. В. Довгалюк. – Житомир, 2010. – 20 с.
41. Домбровська Н. Р. Економічна сутність основних засобів та їх класифікація / Н. Р. Домбровська // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. –

2012. –Вип. 9 (1). –С.340-349.38.Дорош Н.І. Аналітичні процедури в обліку /Н. І. Дорош // Фінанси України. –2000. –№ 7. –С. 45–47.

42. Жарікова О. О. Первинний облік основних засобів: удосконалення типових форм / О. О. Жарікова // Вісник СевНТУ: зб. наук. пр.. Серія: Економіка і фінанси. –2011. –Вип. 116. –С. 55-59.

43. Завадський Й.С. Економічний словник / Й.С. Завадський, Т.В.Осовська, О.О. Юшкевич. –К. : Кондор, 2006. –356 с.

44. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній., Г.Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.

45. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г.Загородній., Г.Л. Вознюк. –К.: Знання, 2011. –1072 с.

46. Задорожний, З.-М. В. Актуальні питання облікової політики підприємств щодо необоротних активів : монографія / З.-М. В. Задорожний, Л. Г. Семеген, Л. Т. Богуцька. –Тернопіль : ТНЕУ, 2012. –237 с.

47. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 19.07.1999 р. (із змін. і доп.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-144>

48. Зінкевич О.В. Дослідження окремих питань методики обліку вибуття основних засобів // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції [“Облік, аналіз і аудит у сучасному бізнесі”] (27-28 травня 2004 р.) / Гончарук Я.А., Апопій В.В., Загорський В.С. – Львів: ПП “Компакт-ЛВ”, 2004. – 398 с.

49. Зябченкова Г. В. Застосування справедливої оцінки основних засобів в обліку / Г. В. Зябченкова // Формування ринкових відносин в Україні. –2012.-№ 2. –С. 129-133.

50. Ільяш Л. Придбання основних засобів / Л. Ільяш // Головбух. –2009. -№ 6. –С. 12-16.

51. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. Міністерством фінансів України 30.11.1999 р. : [за станом на

10.01.2012 р.] // Законодавство України.
URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

52. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 № 291. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

53. Китайчук Т. Г. Проблеми оцінки основних засобів в бухгалтерському обліку / Т. Г. Китайчук // УДК 657. –2012. –С. 12.

54. Крупка Я. Д. Облік інвестицій : монографія / Я. Д. Крупка . – Тернопіль: Економічна думка, 2001. -302 с.

55. Кундеус О.М. Нарахування амортизації згідно нового податкового кодексу України / О. М. Кундеус // Інноваційна економіка. –2011. -№ 7. -С. 120-127.

56. Лобза І. Бухгалтерський і податковий облік безкоштовно одержаних основних засобів / І. Лобза // Все про бухгалтерський облік. –2003. -№ 50. – С. 4-5.

57. Максименко А.В. Проблемні питання обліку основних засобів // Фінанси, облік і аудит: Збірник наукових праць. URL: [www.nbuv.gov.ua / portal / Soc_Gum / Foa / 2009_13 / index. html](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Foa/2009_13/index.html).

58. Максименко А.В. Проблемні питання обліку основних засобів // Фінанси, облік і аудит: Збірник наукових праць. URL: [www.nbuv.gov.ua / portal / Soc_Gum / Foa / 2009_13 / index. html](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Foa/2009_13/index.html).

59. Манухіна М. Ю. Особливості аудиту операцій з основними засобами на підприємстві / М. Ю. Манухіна // Інноваційна економіка. –2013. -№ 10. –С. 128-132.

60. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів // Все про бухгалтерський облік. –2004. –3 листопада (№104). – С. 11 -37.

61. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16) «Основні засоби» // IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. – Режим доступу : [http://zakon4.rada.gov.ua /laws/show/929_014](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014).

62. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». URL:www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.pdf
63. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» від 01.01.2012 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014
64. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, і припинена діяльність». URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_023
65. Мордвінцева Т. В. Основні засоби підприємства: економічна сутність / Т. В. Мордвінцева // Сталий розвиток економіки. –2013. –№ 19. –С. 90-93.
66. Неміш Ю.В. Поняття «основні засоби» у сучасних наукових дослідженнях / Ю.В. Неміш // Аграрна економіка. –2012. –Т. 5. –№ 3–4. –С.181–187.
67. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка. URL: jobtoday.com.ua/slovar/slovo.php?gnm=4657
68. Павлюк І. Облік придбання, іншого надходження і будівництва основних засобів / І. Павлюк // Бухгалтерський облік і аудит. –2003. –№ 11. –С. 31-38.
69. Павлюк І. Бухгалтерський облік переоцінки основних засобів / І. Павлюк // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 6. – С. 3-10.
70. Падченко Н. С. Амортизаційна політика підприємства в контексті реформування податкової системи / Н. С. Падченко, Л. А. Луївська // Науковий вісник Полтавського університету економіки та торгівлі. –2014. –№ 6. –С.74-82.
71. Петрик О.А. Стан та перспективи розвитку аудиту в Україні: методологічні та організаційні аспекти. Автореферат на здобуття ступеня доктора економічних наук, К.: 2004. –С. 11.
72. Пирець Н.М. Порівняльний аналіз національних та міжнародних стандартів обліку основних засобів / Н.М.Пирець, Ю. А. Псюк // Інноваційна економіка. –2013. –Вип. № 6. –с. 325-330.

73. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 No291. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

74. Податковий кодекс України No 2755-VI від 02.12.2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

75. Пойда Ю. М. Особливості обліку фінансового операційного лізингу / Ю. М. Пойда // Економічні науки. –2010. -No 7. –С. 515 –527.

76. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 07.07.99 р. No 163. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>

77. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. No 617 (із змінами і доповненнями). - URL: <http://www.minfin.gov.ua>

78. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 “Основні засоби”, затв. наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року № 92, зі змінами та доповненнями від 3 вересня 2012 р. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0288-00>.

79. Положення бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ : затв. наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2013 № 611

80. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене Міністерством фінансів України від 02.09.2014 р. No879. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>

81. Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту No 102 від 30.03.98. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0268-98>

82. Положення стандарт бухгалтерського обліку 14 «Оренда». URL: <http://www.rada.gov.ua>.

83. Приставка О. В. Документування господарських операцій у системі управління підприємством / О. В. Приставка // Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи. Ч. II : Науково-учбово-методична робота з обліку та звітності в АПК: стан та перспективи / за ред. П. Т. Саблука, М. Я. Демянченка, В. М. Жука. –К. : Ін-т аграр. екон., 2003. –196 с.
84. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995р. No 352 / офіційний сайт Інформаційно-аналітичного центру «ЛІГА».—ТОВ «ЛІГА ЗАКОН». —К.: 1995. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN321.html.
85. Семенів М. І. Роль аналітичних процедур при здійсненні внутрішньогосподарського контролю / М. І. Семенів // Економічні науки, Серія «Облік і фінанси». –2011. –No 8. –С. 41-47.
86. Сердюк В. Н. Бухгалтерский учет : учеб. пособие /В.Н. Сердюк. –9-е изд., изм. и доп. –Донецк : Норд-Пресс, 2009. –595 с.
87. Серединська В. М. Теорія економічного аналізу: підручник / Серединська В.М., Загородна О.М., Федорович Р.В./ за ред. Федоровича Р.В. –Тернопіль: «УкрМедКнига», 2002. –324 с.
88. Серпенінова Ю. С. Порядок проведення переоцінки основних засобів та відображення її результатів в обліку / Ю. С. Серпенінова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу. –2013. -No 3. –С. 335 -341.
89. Скирпан, О. П. Фінансовий облік: навч. посіб. /О. П. Скирпан, М. С. Палюх.–К.: ТНЕУ, 2008. –407 с.
90. Собко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навчальний посібник / В.В. Собко. – К. : КНЕУ, 2006. – 526 с.
91. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / В. В. Сопко. –К. : КНЕУ, 2005. –578 с.
92. Столяр Л. Г. Особливості обліку поточного та капітального ремонту основних засобів / Л. Г. Столяр // Економіка. Управління. Інновації. –2016. -No 2. –С. 22 –30.

93. Сук Л.К. Фінансовий облік : навч. посіб. / Л.К. Сук, П.Л. Сук. -К. : Знання, 2010. -631 с.86.Сухарський, В. С. Економічний словник-довідник/ В.С.Сухарський. –Тернопіль : Богдан, 2002. –328 с.
94. Ткач Н. О. Переоцінка основних засобів: нюанси обліку / Н. О. Ткач // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування, Серія «Економіка». –2012. -№ 2. –С. 197 –203.
95. Турило А. М. Новий метод нарахування амортизації основних засобів / А. М. Турило, Л. Д. Філіппова // Економічний вісник НГУ. –2003. -№ 2. –С. 61-64.
96. Усач Б. Ф. Аудит: навч. посібн./ Б. Ф. Усач. –[2-ге вид.]. –К.: Знання-Прес, 2003. –223 с.
97. Фаріон В. Я. Управління витратами в умовах автоматизації обліку на підприємствах спиртової промисловості / В. Я. Фаріон // Економічний аналіз : зб. наук. пр. каф. економічного аналізу ТНЕУ. –Тернопіль : ТНЕУ, 2008. –Вип. 3. –С. 321–323.
98. Фаріон В.Я. Аналітична оцінка ділової активності та рентабельності підприємств / В.Я. Фаріон // Інноваційна економіка. –2013. -№ 10. –С. 257-33..
99. Федоронько Н. І. Облік і внутрішньогосподарський контроль необоротних матеріальних активів на підприємстві [Текст]: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 –бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) / Н. І. Федоронько. –Тернопіль: ТНЕУ, 2011 –210с.
100. Фінансовий облік: [підручник] / Голов С.Ф., В.М. Костюченко, І.Ю. Кравченко, Г.А. Ямборко. – К.: Лібра, 2005. – 976 с.
101. Фінансовий облік: підручник / Я. Д. Крупка, З. В.Задорожний, Н. Я. Микитюк [та ін.]. –К. : Хай-Тек Прес, 2013. –544 с.
102. Хом'як Р.Л. Бухгалтерський облік в Україні : навчальний посібник / За ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішовського. – 7-ме вид., перероб. і доп.. – Львів: Національний університет "Львівська політехніка", 2009. – 1224 с.

103. Цебеня Р. Л. // Облікова політика основних засобів у контексті впровадження Податкового кодексу України – 2011. – № 6. – С. 3-10.

104. Чижевська Л.В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку: монографія / Л.В. Чижевська — Житомир : ЖДТУ, 2007. — 528с.

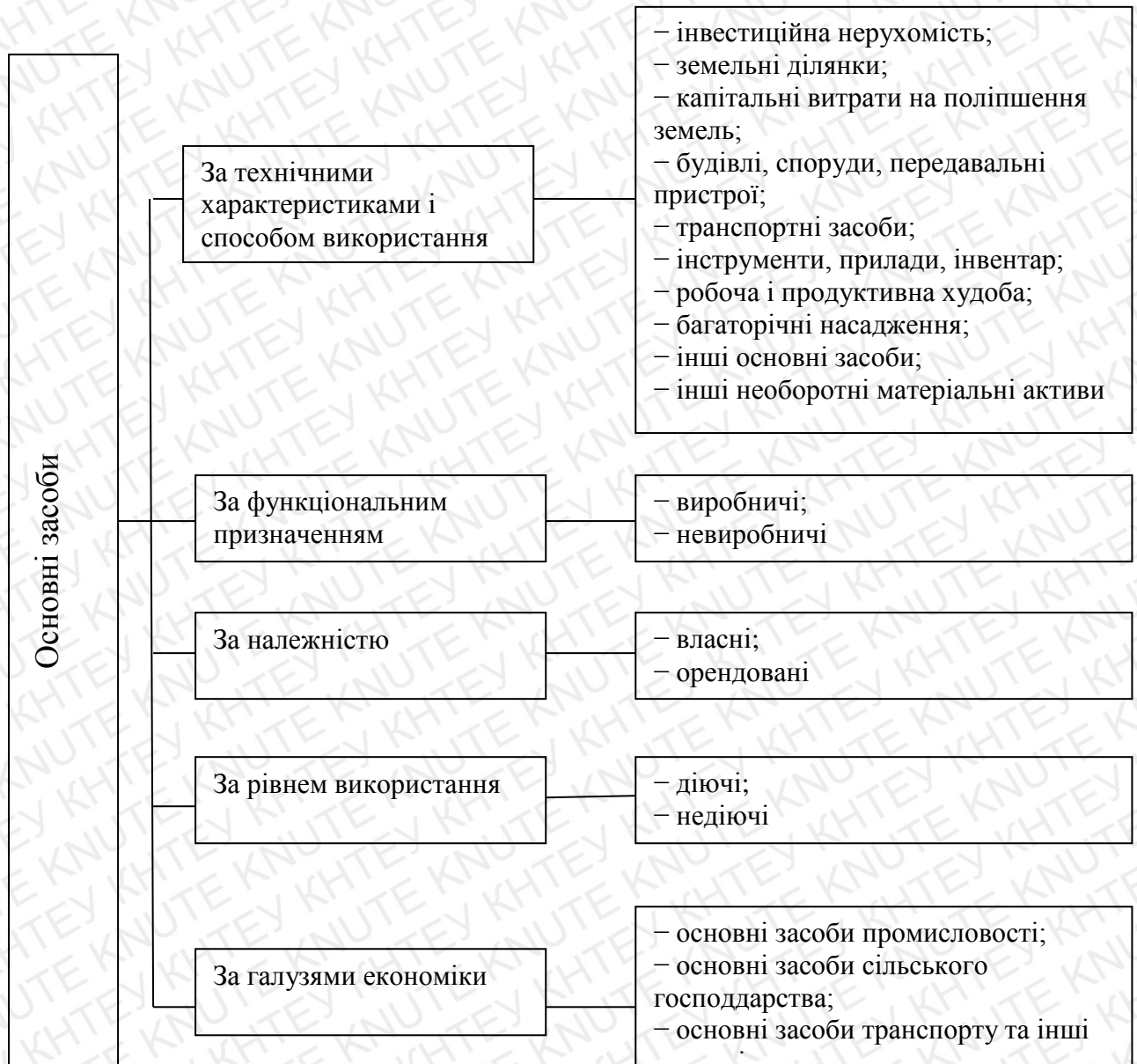
105. Яремчук Н. Ф. Інформаційне забезпечення обліку та контролю нерухомості / Н.Ф. Яремчук // Економіка АПК. –2013. -№ 8. –С. 84-89.

ДОДАТКИ

Визначення терміну “основні засоби” в літературних джерелах

№	Джерело	Визначення
1	Бойко В.М., Вашків П.Г. [3, с. 358]	Основні засоби – сукупність засобів праці, які функціонують у сфері матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу та переносять свою вартість на заново створений продукт частинами в міру їх зношення
2	Борисов А.Б. [4, с. 487]	Основні засоби – засоби праці виробничого та невиробничого призначення. Характерною особливістю ОЗ, є участь в процесі виробництва тривалий час, в перебігу багатьох циклів, при збереженні основних властивостей і первинної форми, при цьому поступове зношування і їх вартість переносяться на продукцію, що виготовляється
3	Бутинець Ф.Ф. [5, с. 125]	Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік)
4	Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. [11, с. 312]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство формує з метою використання їх у процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій і очікуваний термін корисного застосування яких перевищує рік
5	Кузнецов В., Михайленко О. [21, с. 347]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх в процесі виробництва чи поставки товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам чи для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (чи операційного циклу, якщо він перевищує рік)
6	Сухарський В.С. [33, с. 655]	Основні засоби (основні фонди) – це засоби праці виробничого і невиробничого призначення (будівлі, споруди, машини, передавальні пристрої, інвентар і т.п.), що беруть участь у процесі виробництва в продовж багатьох циклів, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, і поступово (в міру зношення) переносять свою вартість на вироблену продукцію
7	Фаминского И.П. [35, с. 287-288]	Основний капітал, основні засоби, основні фонди – сума капіталу, вкладеного в сукупність матеріально-речових об’єктів і цінностей, що використовуються в процесі виробництва для впливу на предмети праці і їх перетворення в придатні до споживання продукти. Основний капітал приймають участь в багатьох циклах виробництва, служить протягом довгого часу й переносить свою вартість на вартість вироблених з його допомогою товарів поступово, по мірі зносу шляхом нарахування амортизації

Джерело: систематизовано автором

Класифікація основних засобів

Джерело: [57]

Поняття “вибуття основних” засобів в науковій літературі

№ з/п	Автор	Визначення
1	Азрилиян А.Н. [1]	Вибуття основних засобів – ліквідація, реалізація, передача іншим підприємствам і загибель від стихійних лих об'єктів, що значаться у складі основних засобів. Вибулі основні засоби списуються з бухгалтерського балансу за повною первісною вартістю або відновною.
2	Загородній А.Г., Вознюк В.Л. [12]	Вибуття основних засобів – списання основних засобів за їх балансовою вартістю у разі їх повної зношеності, знищення внаслідок стихійного лиха чи аварії, безоплатної передачі іншим підприємствам, реалізації на сторону, недостачі під час проведення інвентаризації тощо.
3	Карпінський Б.А., Герасименко О.В. [17]	Вибуття основних засобів – ліквідація, реалізація, передача іншим підприємствам і загибель від стихійних лих об'єктів, що значаться у складі основних засобів.
4	Редько А.Ю. [29]	Вибуття основних засобів – ліквідація, реалізація, передача іншим підприємствам і загибель від стихійних лих об'єктів, що значаться у складі основних засобів.
5	Фігурнов Е.Б. [36]	Вибуття основних засобів – списання основних засобів балансу підприємства у разі їх продажу, повної зношеності, знищення внаслідок стихійного лиха чи аварії, безоплатної передачі іншим підприємствам, недостачі.

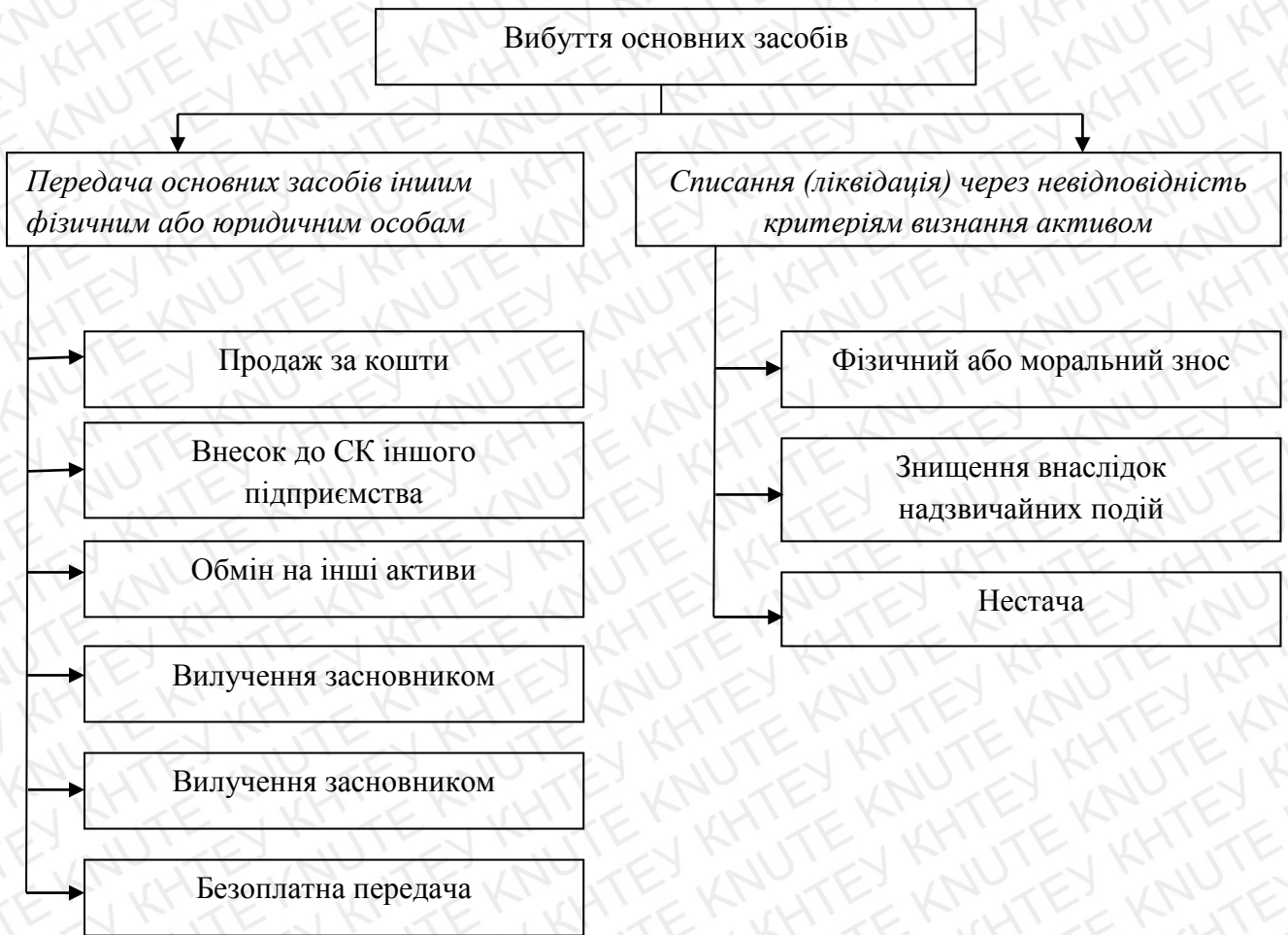
Джерело: систематизовано автором

Додаток Г

Можливі шляхи вибуття основних засобів

Джерело: [55]

Групи вибуття основних засобів

Джерело: [58]

Документальне оформлення операцій вибуття основних засобів

Джерело: [66]

**Облік ліквідації основних засобів ТОВ «Юридично-консультаційна
фірма «Зембудконсалтинг»**

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
Ліквідація об'єкта ОЗ				
1	Списано суму нарахованого зносу об'єкта ОЗ, що ліквідується	131	104	6250,00
2	Списано залишкову вартість об'єкта ОЗ, що ліквідується (7000,00 грн. - 6250,00 грн.)	976	104	750,00
3	Відображено витрати на ліквідацію ОЗ	976	661, 651	85,40
4	Віднесено на фінансовий результат витрати, пов'язані зі списанням об'єкта ОЗ	793	976	835,40
Надходження ТМЦ, що залишилися після ліквідації об'єкта ОЗ				
5	Оприбутковано ТМЦ, що залишилися після ліквідації об'єкта ОЗ, придатні для подальшого використання	209	746	300,00
6	Віднесено на фінансовий результат дохід у зв'язку з надходженням ТМЦ	746	793	300,00
Реалізація ТМЦ, що залишилися після ліквідації об'єкта ОЗ				
7	Відвантажено покупцю ТМЦ, що залишилися після ліквідації об'єкта ОЗ	377	712	360,00
8	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ у складі вартості відвантажених покупцеві ТМЦ	712	641/ПДВ	60,00
9	Списано собівартість реалізованих ТМЦ	943	209	300,00
10	Надійшли від покупця кошти в оплату реалізованих ТМЦ	311	377	360,00
11	Віднесено на фінансовий результат			
	— дохід від реалізації ТМЦ	712	791	300,00
	— собівартість реалізованих ТМЦ	791	943	300,00

Джерело: автором автором за даними підприємства

**Облік внесення основних засобів ТОВ «Юридично-консультаційна
фірма «Зембудконсалтинг» до статутного капіталу іншого підприємства**

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Відображено переведення об'єкта до складу необоротних активів, утримуваних для продажу	286	103	504000,00
2	Списано суму нарахованого зносу за об'єктом	131	103	336000,00
3	Передано об'єкт ОЗ за справедливою вартістю, погодженою засновниками	377	712	600000,00
4	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ виходячи з договірної (погодженої засновниками) вартості	712	641/ПДВ	100000,00
5	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ на різницю між балансовою (залишковою) вартістю об'єкта ОЗ на початок місяця вибуття і його договірною вартістю* (506800,00 грн. x 20 % : 100 % - 100000,00 грн.)	949	641/ПДВ	1360,00
<i>* Оскільки погоджена засновниками вартість будівлі (500000,00 грн.) нижче балансової вартості на початок місяця її реалізації (506800,00 грн.), базою обкладення ПДВ є балансова вартість.</i>				
6	Списано балансову вартість переданого об'єкта ОЗ	943	286	504000,00
7	Відображено придбання фінансової інвестиції у вигляді частки в статутному капіталі	141	685	600000,00
8	Зроблено залік заборгованостей	685	377	600000,00
9	Віднесено на фінансовий результат:			
	— суму доходу від передачі об'єкта ОЗ	712	791	500000,00
	— балансову вартість переданого об'єкта ОЗ	791	943	504000,00
	— суму нарахованого ПДВ від суми перевищення мінбази над договірною вартістю	791	949	1360,00

Джерело: автором автором за даними підприємства

**Продаж комп'ютера на ТОВ «Юридично-консультаційна фірма
«Зембудконсалтинг»**

№ з/п	Господарські операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Доходи	Витрати
		Дебет	Кредит			
1	Переведено об'єкт ОЗ до складу необоротних активів, утримуваних для продажу:					
1.1	списано знос комп'ютера	13	10	6000	-	-
1.2	списано залишкову вартість (9000 - 6000)	286	10	3000	-	-
2	Продано комп'ютер	377	712	4800	-	-
3	Нараховано податкове зобов'язання ПДВ	712	641	800	-	-
4	Віднесено на фінансові результати дохід від продажу	712	791	4000	4000	-
5	Списано балансову вартість комп'ютера	943	286	3000	-	-
6	Віднесено на фінансові результати собівартість реалізації	791	943	3000	-	-
7	Отримано оплату за проданий комп'ютер	311	377	4800	-	-

Джерело: автором автором за даними підприємства

Додаток Л

Продаж автомобіля ТОВ «Юридично-консультаційна фірма
«Зембудконсалтинг» на за національну валюту

№ з/п	Господарські операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Доходи	Витрати
		Дебет	Кредит			
1	Переведено автомобіль до складу необоротних активів, утримуваних для продажу (300000,00 грн. - 130000,00 грн.)	286	105	170000,00	-	-
2	Списано суму нарахованого зносу за об'єктом	131	105	130000,00	-	-
3	Передано покупцю об'єкт ОЗ	377	712	204000,00	-	-
4	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ виходячи з договірної вартості	712	641/ПДВ	34000,00	-	-
5	Нараховано податкові зобов'язання на суму перевищення балансової вартості на початок місяця реалізації над договірною вартістю ((175000,00 грн. - 170000,00 грн.) x 20 % : 100 %)*	949	641/ПДВ	1000,00	-	1000,00
* Оскільки договірна вартість автомобіля (170000,00 грн.) нижче за його балансову вартість на початок місяця реалізації (175000,00 грн.), базою обкладення ПДВ є така балансова вартість. При цьому складають дві податкові накладні. Одну з них (на договірну вартість) передають покупцеві, а другу (з типом причини «15») продавець залишає в себе.						
6	Списано балансову вартість проданого об'єкта ОЗ	943	286	170000,00	-	-
7	Отримано оплату від покупця за об'єкт ОЗ	311	377	204000,00	-	-
Віднесено на фінансовий результат:						
8	— суму доходу від продажу об'єкта ОЗ	712	791	170000,00	17000	-
	— балансову вартість проданого об'єкта ОЗ	791	943	170000,00	-	-
	— суму нарахованого ПДВ від суми перевищення мінбазису над договірною вартістю	791	949	1000,00	-	-

Джерело: автором автором за даними підприємства

Додаток М

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)

на _____ 20__ р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1	1
первісна вартість	1001	3	6
накопичена амортизація	1002	5	5
Незавершені капітальні інвестиції	1005	8120	13997
Основні засоби	1010	11858	9748
первісна вартість	1011	18596	20989
знос	1012	6738	9551
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	2356	2046
Відстрочені податкові активи	1045	89	91
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	22424	25883
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3293	4507
Товари	1104	3271	4478
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5144	6477
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	139	37
з бюджетом	1135	763	263
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8002	9863
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	290	117
Витрати майбутніх періодів	1170	1676	1860
Інші оборотні активи	1190	133	476
Усього за розділом II	1195	19440	23600
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	41864	49483

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4276	4276
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415	166	178
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3624	3870
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	8066	8324
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510	6834	7779
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	6834	7779
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	2414	5431
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	9788	11034
товари, роботи, послуги	1615	3441	4590
розрахунками з бюджетом	1620	232	98
у тому числі з податку на прибуток	1621	185	14
розрахунками зі страхування	1625	1122	1403
розрахунками з оплати праці	1630	3199	4480
Поточні забезпечення	1660	219	
Доходи майбутніх періодів	1665	5149	4561
Інші поточні зобов'язання	1690	1400	1783
Усього за розділом III	1695	26964	33380
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	41864	49483

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
За 2018 р.**

Форма N2 Код за ДКУД **1801003****I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	21 451	15 181
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	<i>2010</i>	-	-
<i> премії підписані, валова сума</i>	<i>2011</i>	-	-
<i> премії, передані у перестраховування</i>	<i>2012</i>	-	-
<i> зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	<i>2013</i>	-	-
<i> зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	<i>2014</i>	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(17 464)	(11 082)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	<i>2070</i>	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	3 987	4 099
збиток	2095	(-)	(-)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>2105</i>	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	<i>2110</i>	-	-
<i> зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	<i>2111</i>	-	-
<i> зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	<i>2112</i>	-	-
Інші операційні доходи	2120	13 518	16 347
<i>у тому числі:</i>	<i>2121</i>	-	-
<i> дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i> дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2122</i>	-	-
<i> дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	<i>2123</i>	-	-
Адміністративні витрати	2130	(3 806)	(4 135)
Витрати на збут	2150	(88)	(28)
Інші операційні витрати	2180	(14 702)	(17 496)
<i>у тому числі:</i>	<i>2181</i>	-	-
<i> витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i> витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2182</i>	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(1 091)	(1 213)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	5 846	4 984
Інші доходи	2240	482	128
<i>у тому числі:</i>	<i>2241</i>	-	-
<i> дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(4 922)	(2 720)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	<i>2275</i>	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	315	1 179
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(57)	(212)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	258	967
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	258	967

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	97	122
Витрати на оплату праці	2505	1 965	1 537
Відрахування на соціальні заходи	2510	420	328
Амортизація	2515	15 516	10 178
Інші операційні витрати	2520	4 702	4 581
Разом	2550	22 700	16 746

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Способи автоматизації обліку основних засобів

№ п/п	Спосіб автоматизації обліку	Позитивні сторони	Негативні сторони
1	2	3	4
1	Електронні таблиці Excel	Не вимагає затрат на придбання програмного забезпечення - ПЗ (входить до пакету програм Microsoft Office), немає необхідності навчати персонал роботі на цьому ПЗ. Широкі можливості форматування звітів, побудови будь-яких графіків	Велика імовірність появи в розрахунках помилок, мимовільного видалення даних. «Напівавтоматизований» режим роботи. Для отримання звітності потрібно досить багато часу для зведення даних. Закладена архітектура у файлах Excel не дозволяє отримувати звіти за будь-який період часу
2	Програми бухгалтерського обліку, що суміщають у собі функції з ведення обліку основних засобів	При вдалій настройці дозволяють заощадити час на введення операцій.	Складнощі у впровадженні та технічному супроводженні. Великі затрати ресурсів у випадку, якщо знадобиться змінити структуру програми
3	Власні розробки	При досить високій кваліфікації фахівців АСУ і фінансових менеджерів висока імовірність отримати програму автоматизації обліку основних засобів, яка відповідатиме всім вимогам. Можливість безболісної зміни структури системи	Буде потрібен певний час для розробки. Необхідно постійно здійснювати підтримку і настройку програмного продукту. Велика імовірність виявлення помилок у створеній програмі
4	ERP-системи	Широкі можливості для автоматизації всіх процесів підприємства	Дорожнеча, довгий строк упровадження, великі складнощі у зміні впровадженої архітектури системи
5	Звичайна програма для ведення бухгалтерського обліку, самостійно настроєна для обліку основних засобів	Невисока ціна, упровадження за короткий проміжок часу, відповідає всім необхідним вимогам	Доведеться залучати сторонніх фахівців для істотної зміни структури системи

Джерело: [69]

Додаток II

Типова форма № 03-3
Затверджена наказом Міністату
України від 29.12.1995 р.

№ 352

підприємство, організація

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

Код УКУД

Затверджую
Керівник підприємства

АКТ

на списання основних засобів

“ ”

200 р.

Пех, відділ, дільниця, лінія	Дебет		Кредит		Сума	Сума зносу за даними переоцінки на 19 р. по документах придбання	Номер		Код		Норми амортизаційних відрахувань	
	Раху- нок, субра- хунок	код аналі- тично- го обліку	Раху- нок, субра- хунок	код аналі- тично- го обліку			інвен- тарний	завод- ський	рахунку та об'єкту аналітич- ного обліку (для відне- сення амор- тизаційних відраху- вань)	норми аморти- зацій- них відра- хувань	на повне віднов- лення	на капіталь- ний ремонт
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Комісія, призначена наказом _____ від “ ” _____ 200 р.
розпорядженням _____

на підставі
зробила огляд _____

найменування об'єкта

В результаті огляду комісія встановила:

1. Надійшло на підприємство “ ” _____ 200 р.
2. Кількість _____ ремонтів _____ на суму _____ грн.
3. Маса об'єкта за паспортом _____
4. Наявність дорогоцінних металів _____
5. Технічний стан та причини списання _____

КОД

Устаткування		Рік випуску (побудови)	Дата введення в експлуатацію (місяць, рік)	Дата початку сплати за основні засоби (місяць, рік)
ОКД	Код			
14	15	16	17	18

Висновок комісії _____

Додаток. Перелік документів, що додаються _____

Голова комісії _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

"___" _____ 20__ р.

АКТ
приймання-передачі (внутрішнього
переміщення) основних засобів

Номер документа	Дата складання	Код особи, відповідальної за зберігання основних засобів	Код виду операції

Здавач	Одержувач	Дебет		Кредит		Первісна (балансова) вартість	Шифр		Код		Норми амортизаційних відрахувань		Устаткування		Сума амортизації (зносу) за даними переоцінки на ___ 20__ р. або за документами придбання	Рік випуску (побудови)	Дата введення в експлуатацію (місяць, рік)	Номер паспорта	
		рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку		інвентарний	заводський	на повне відновлення	на капітальний ремонт	Поправочний коефіцієнт	вид	код						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

На підставі наказу, розпорядження _____ від "___" _____ 20__ р. № _____

проведений огляд _____, що приймається (передається) в експлуатацію від _____

(найменування об'єкта)

В момент приймання (передачі) об'єкт знаходиться в _____

(місцезнаходження об'єкта)

Коротка характеристика об'єкта _____

Об'єкт технічним умовам відповідає (не відповідає)

добробка не потрібна (потрібна)

(вказати, що саме не відповідає)

Підсумки іспитів об'єкта

(вказати, що саме потрібно)

Висновок комісії

Додаток. Перелік технічної документації

Голова комісії

(посада)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Члени комісії

(посада)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Об'єкт основних засобів прийняв

Здав	<hr/> (посада)	<hr/> (підпис)	<hr/> (прізвище, ім'я, по батькові)
	<hr/> (посада)	<hr/> (підпис)	<hr/> (прізвище, ім'я, по батькові)

Відмітка бухгалтерії про відкриття картки або переміщення об'єкта

" " 20 р.

Головний бухгалтер (бухгалтер)